

Izšla ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20.— Din
za inozemstvo 30.—
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.Račun pri pošt. čekov.
zavoda št. 11.842.

Ljubljana, 20. junija.

Letošnje poletje ne pozna političnih poletij. Po vsej Evropi se pojavljajo politične krize in menda je danes ni države, kjer bi se narod, parlament in vlada zadovoljno vdajali poletnemu oddihu.

V naši neposredni bližini je vse nemirno. V Albaniji divja državljanska vojna, nad Bolgarijo se kopičijo temni oblaki preteče kontrarevolucije, v Rumuniji se notranje razmere od dne do dne bolj komplicirajo in črnavo so se izkazale nedavne vesti o državnem prevratu za izmišljene, odnosno pretirane, je vendar znano, da se tudi ta država nahaja v težki politični krizi. Na Dunaju imajo od atentatorja težko ranjenega načelnika vlade in Avstrija stoji pred novimi gospodarskimi težavami, na Madžarskem se drži režim reakcionarnega nasilstva le še z najskrajnejšimi sredstvi. Nemčija je razdeljena v tri sovražne tabore. Od leva se zajeda v demokracijo, sredino komunistična anarhija, z desne vedno opasnejše grozi nacionalistična reakcija, ki hoče obnoviti staro predvojno imperijalistično državo, četudi za ceno državljanske vojne in zunanjih koflagracij. Celo trdna stabilnost dežele politične treznosti — Anglije — je iz ravnotežja. Le s težavo se drži na krmilu manjšinska Macdonaldova vlada, pred katero se kopičijo težki problemi. Zmaga komunistično orijentiranih elementov v Avstraliji grozi potegniti britanski imperij v težke notranje konflikte. Na Češkem se pojavljajo v sklepu narodne državotvorne koalicije, ki sedaj že pet let vodi usodo bratske republike, difference. Kaj to pomeni, postane jasno, če pomislimo, da je obstoj sedanje koalicije pogoj enotne nacionalne politike v ČSR. Vsaka druga kombinacija je brez sodelovanja tujerodnih elementov nemogoča.

V ospredju splošnega interesa stojijo zadnji dne dogodki v dveh državah: v Franciji in v Italiji. Instalacija novega levičarskega režima se je mogla izvršiti le za ceno težkega potresa v gospodarstvu države. Za sedem let izvršilni predsednik republike, Millerand, je moral predčasno odstopiti in je ustvarjen opasen precedens, da v bodoče predsedniki države delijo usodo političnih strank in izgubijo svojo nadstrankarsko, od dnevnih političnih dogodkov neodvisno pozicijo. Herriotov program zaveza na hude težave. Vselejšnja volitev predsednika senata je med gornjim domom zakonodajnega telesa na eni strani ter vlado in njeno večino v zbornici poslancev ustvarila nasprotstvo, ki jemlje Herriotovemu kabinetu stabilnost ter otvarja možnost hudih notranjih kriz v času, ko se novi režim pripravlja na spremembo francoskih zunanjepolitičnih metod. Nestalnost na Nemškem in nestalnost na Francoskem pa mora ustvariti v centralnem evropskem problemu reparacij še večjo zmedo, nego je bila dosedanja.

Najtežje prizadeta je naša sosedna Italija. Njo pretresa strahovita moralična kriza, katere posledice se še ne dajo pregledati. Italijanski fašizem je v brezobzirnosti in nasilnem izvojeval v Italiji popolno zmago. Vsa država je v njegovi oblasti. V parlamentu razpolaga z ogromno večino, vladi načeluje vrhovni fašistični vodja Mussolini z diktatorsko močjo, posebna fašistiška armada, narodna milica, je režimu na razpolago. Na višku svoje moči pa si je fašizem sam prizadejal udarec, pod katerim se trese vsa njegova moč: stavba. Dokler je bil fašizem v borbi za moč, je narod nasilje in teror sprejemal kot pojav sicer nebrzdane ali zdrave in v svojih objavljenih ciljih morda resljene silje. Ogromna postava vodje Mussolinija je tudi nasprotnikom izsiljevala respekt ter upravičevala upanje, da bo perijodi burnega napora sledila doba koristnega dela in notranje ga pomirjenja. Prišlo je drugače. Prvi kritik, ki se je pripravil, da dokumentarno razkrije gnolobo, ki se je že vgnezdila v vrhove novega režima, je bil zavrženo odstranjen: odpuščen, ubit in neznano kam zakopan. Umor poslanca Matteottija je bil organiziran od najvišjih funkcionarjev države: šef javne varnosti in notranjem ministrstvu Finzi, ravnatelj policije v Rimu general de Bona, načelnik vladinega uslovnega urada Rossi, direktor službenega fašistiškega glasila, Filippelli, početniki in inspiratorji umorstva, morilce na je plačal finančni minister fašistiške stranke Marinelli iz strankine blaginje! Vedno nova razkritja prihajajo na dan in vedno širši je krog krivcev, ki pripadajo najodvratnejšim prvakom fašizma. Pričela so se medsebojna obtoževanja in visok val močvirnega blata je plusknil v ščit organizacije, katere moralna sila je smučala

Usoda Narodne skupščine

PAŠIĆ PRIHAJA NA BLEJ PREDLOŽIT VLADARJU RAZPUST NASEGA PARLAMENTA. — NOVE VOLITVE V OKTOBRU. — NARODNA KOALICIJA JE SIGURNA POPOLNE ZMAGE.

Beograd, 20. junija, p. Danes dopoldne od 10. do 12. je bila seja ministrskega sveta. Udeležila sta se je tudi dr. Ninčič in Pribežević, ki sta referirala o svojih avdijskih pri kralju. Pašić je poročal o včerajšnjem incidentu z zemljoradniškimi poslanci ter je nato minister za notranje stvari dr. Srakić izjavil, da je prepovedal vse shode, ki so bili sklicani v Mokrinju dne 22. t. m. Nato je ministrski svet dovolil dopust vsem uradnikom, ki se žele udeležiti sokolskega zleta v Sarajevu. Po referatu ministra za trgovino in industrijo je ministrski svet sklenil, da se naša vlada službeno udeleži mednarodne konference za pogonske sile v Londonu, kjer se bo pri tej priliki otvorila večja razprava. Razprava o incidentu v Sofiji se je prepustila komitetu ministrov za zunanje stvari. O dogodkih v Italiji se bo jutri izdalo službeno obvestilo.

Beograd, 20. junija, r. S prihodom ministrov Pribeževića in dr. Ninčiča z Bleja se potuje, kakor se nam zagotavlja iz vladnih krogov, da je gotova stvar, da vlada Pašić-Pribežević dobi volilni mandat. O svojih vtisih in o rezultatu sta Pribežević in Ninčič danes dopoldne poročala ministrskemu svetu, Pribežević pa je

popoldne posetil Pašića v njegovem stanovanju, kjer je ostal delj časa. Pašić bo najbrže jutri poštoval na Blej in predložil kralju razpust narodne skupščine in razpis novih volitev. Pričakovati moramo torej izredno sklicanje narodne skupščine začetkom julija. Volitve bi se vršile v drugi polovici meseca oktobra. Iz razgovora z uglednim članom vladne koalicije je vaš dopisnik mogel razbrati priprave vladnih krogov, da bo narodna koalicija izšla iz novih volitev znatno pojačana ter da se trdno nadeja dobiti znatno več nego nadpolovično večino vseh poslancev. Danes se je širila v političnih krogih vest, da ima Pašić formalno že zagotovljen volilni mandat, vendar je Pribežević na vprašanje novinarjev izjavil, da to ni res.

Kar se tiče incidenta z zemljoradniškimi poslanci v Pašićevem kabinetu, pišejo vladni listi zelo ostro proti obnašanju zemljoradniških poslancev, ki so pretili ministrskemu predsedniku in njegovim rodbini ter poudarjajo, da Pašić niti kot ministrski predsednik niti osebno ne zasluži, da se mu v njegovi starosti preti z nasilno smrtjo.

Afera poslanca dr. Šumenkovica

KAKO SO SE OBNAŠALI ZEMLJORADNIKI V AVDIJENCI PRI PAŠIĆU. — URADNO POROČILO.

Beograd, 20. junija, p. Incident s poslancem Šumenkovičem, ki se je na prvi mah zdel resen, se je izkazal za vedno bolj komičnega. Pripovedovanje, da je pol. uradnik samo ustno izrazil Šumenkoviču svoje mnenje, da je boljše ako zapusti okraj, je zelo neverjetno. Dr. Šumenković sam ne more reči, da mu je bilo izdano formalno ali pismeno povelje, naj zapusti mesto. Šumenković je jurist, pa bi moral vedeti, da se v takem primeru mora zahtevati pismena odredba. Šumenković je odpotoval, ne da bi protestiral. Določa se, da je demokratska organizacija še pred prihodom dr. Šumenkovica pismeno izjavila, da ne želi njegovega prihoda in da ga prosi, naj odstopi od svoje namere, ker sedaj v dotičnem kraju ni zanj posla.

Beograd, 20. junija, p. Iz kabineta ministrskega predsedništva je bilo izdano nocoj nastopno službeno poročilo: Nekateri narodni poslanci iz zemljoradniškega kluba so se 19. t. m. prijavili v kabinet ministrskega predsedništva za sprejem. Isti dan popoldne ob 4. je sprejel ministrski predsednik Pašić v svojem kabinetu narodne poslance Voja Lazića, D. Dimitrijevića, M. Moskovljevića in Vujića ter Miletića, ki so ga posetili, da se pritožijo zaradi motenja zemljoradniških shodov, vračajoč krivdo ne samo na policijske organe, temveč tudi na

vlado, kakor da ona to dela po načrtu, da torej oblasti tolerirajo napade. Ministrski predsednik je odgovoril, da bo v vsakem primeru napad na poslance preiskal ter da se bodo krivci poklicali na odgovornost. Ko so poslanci tudi po tej izjavi ministrskega predsednika dalje krivili vlado in ko je Moskovljević po prečitavanju pritožbe zaradi motenja shoda v Rajli začel trdit, da je ministrski predsednik s svojim govorom v Bjelini grozil z nasiljem in prelivanjem krvi, ter so poslanci pri tem obnašali nevljudno ter pretili ministrskemu predsedniku in ostalim ministrom, tedaj je ministrski predsednik, ko jih je dolgo in z veliko potrpežljivostjo pozivljal na pristojnost, opomnil na vljudno obnašanje in rekel, da takih pretenj ne more trpeti ter jih pozval, da se odstranijo iz pisarne. Ko so poslanci kljub temu opomenu kričali dalje in pretili, da bodo padale glave ministrov, je ministrski predsednik poklical vratarja in slugo ter ju pozval, da odstrani poslance iz pisarne. Oni so se najprej nekoliko obotavljali, potem pa so šle na ponovni poziv zapustili pisarno. Tako se je končala ta avdienca narodnih poslancev, ki se niti najmanj niso brigali za svoj položaj, niti za dostojnost, katero bi imeli varovati pri obisku ministrskega predsednika.

Pogajanja z Italijo

Beograd, 20. junija, p. Danes popoldne so naši in italijanski delegati nadaljevali razgovore o tarifnem delu carinske pogodbe. Naši delegati so izročili italijanskim delegatom našo novo avtonomno carinsko tarifo, katero je odobril ministrski svet ter izročili Italijanom listo onih tarifnih postavk glede katerih bi naša država eventualno mogla znižati carino. Prihodnja seja bo v ponedeljek.

Beograd, 20. junija, p. Danes je italijanska vlada obvestila našo vlado, da je dovolila povratek v Italijo našemu podniku Fortiću iz Idrije.

RUMUNIJA IN VATIKAN.

Rim, 20. junija, j. Rumunski nuncij je z rumunskimi strokovnjaki za konkordat z Vatikanom prispel semkaj.

v napovedi notranjega očiščenja in prerodenja italijanskega naroda. Gotovo je Mussolinijeva oseba vzvišena nad nižnjo strahovito pokvarjenosti, ki jo razodeva afera Matteottija. Vodja fašistiške stranke z vso energijo preganja krivce, sam globoko pretresen nad njihovim početjem. Toda niti njegova ogromna moralna avtoriteta ne ustavi globokega nezaupanja, ki vznemirja ves italijanski narod. Fašizem je v resni krizi. Njegovi nasprotniki zahtevajo, da izroči državno oblast čistim rokam. Položaj se postruže od dne do dne. Narod se odvrta od svojih novih gospodov in išče novih orientacij. V Rimu se zbira množica fašistične legije. Z nadčloveško močjo drži Mussolini situacijo še v svojih rokah. Tem težavnemu, ker je umor Matteottija tudi skali odnošaje Italije napram levičarsko orijentirani Franciji in Angliji.

Tudi Jugoslavija preživlja ostro krizo. Vendar smemo reči, da naše notra-

JUGOSLAVIJA IN ALBANIJA.

Beograd, 20. junija, r. Današnje »Beogradske Novosti« objavljajo informacijo, da naša vlada še ni formalno priznala albanske vlade Fan Nollja, vendar pa v principu nima ničesar proti. Naša vlada želi, da se počaka s stabilizacijo nove vlade ter jo bo priznala, ko se utrdi v notranjosti države.

POSET ANGLEŠKEGA BRODOVJA.

Beograd, 20. junija, j. Meseca julija bo angleška vojna flota službeno posetila naša pristanišča.

PROGA ROGATEC-KRAPINA.

Beograd, 20. junija, p. Jutri odpotuje v Ljubljano sekcija za trasiranje železnice, ki bo trasirala prog Rogatec-Krapina in Varaždin-Koprivnica.

nje teškoče daleč zaostajajo za kritičnimi razmerami v drugih državah. Kriza avtoritete, ki nas že tako dolgo teži, in povzroča povsod drugod nemogoče nebrzdane centrifugalne elementov, se da brzo izlečiti s konsekvantno in neoklevajočo nacionalno politiko. Vlada narodne koalicije je z uspehom pričela dvigati državno misel. Kriza našega parlamenta z vsemi svojimi novčnimi posledicami bo v tem hipu na potu rešitve, ko bo narod pozvan, da si izvoli novo predstavništvo. Gospodarski in socialni nedostatk, s katerimi se imamo boriti, zahtevajo razumne in trezne, predvsem pa stabilne politike, ki jo more voditi le trajen režim z jasnimi državno-političnimi cilji. Jugoslavija treba, da se zaveda sebe in svojega življenjskega poziva, pa bo s svojim moralno zdravim narodom, s svojim modrim vladarjem, s svojimi bogatimi resursami, pravi otok mira in reda v razburkani Evropi.

Pred sestankom Herriota in Macdonalda

SESTANETA SE DANES POPOLDNE. — OBSEŽNE KONFERENCE Z DIPLOMATI.

Pariz, 20. junija, j. Program potovanja Herriota v London je sedaj določen tudi v svojih podrobnostih. Herriot odpotuje v soboto ob 10. uri dopoldne v spremstvu svojega kabinetnega šefa, svojega zasebnega tajnika in tolmača vrhovnega sveta iz Pariza. Iz Calaisa potuje s poštanim parnikom. V London dospje v soboto ob 5. uri popoldne, odkoder odide takoj v Chequer, kjer ostane do nedelje ob 4. popoldne. Nato se vrne v London, kjer bo v imenu francoske vlade položil na grob naznanega vojaka venec. Zvečer bo sprejel novinarje. V ponedeljek odpotuje preko Ostende v Bruselj, kamor dospje ob 6. uri zvečer. Zvečer in prihodnji dan se vrše pogajanja s Theunisom in Hymansom, v torek se vrne Herriot v Pariz.

London, 20. junija, j. Macdonald je že danes odpotoval v Chequer, da v miru pripravi vprašanja, o katerih bo razpravljal z Herriotom.

DIPLOMATSKI ZBOR PRI NOvem PREDSEDNIKU.

Pariz, 20. junija, s. Predsednik Doumergue je danes na svečan način sprejel

diplomatski zbor. Doyen nuncij monsignora Ceretti je čestital predsedniku ter izrazil željo, da bi predsedstvo Doumerguea prinesla vsemu svetu neomejen mir ter zajamčilo Franciji dolgo bodočnost varstva in blagostanja. Nuncij je zagotovil predsednika popolnega lojalnega sodelovanja vsega diplomatskega zbora ter posameznih vlad pri udeleževanju tehi vzvišenih idealov. Predsednik Doumergue se je v odgovoru zahvalil za čestitke ter poudarjal, da nobena država ne stremi bolj kot Francija po neomejenem miru sveta, ki ga vsi narodi tako željno pričakujejo. Tak ideal bo vedno našel popolno odobrenje pri francoski vladi.

Pariz, 20. junija, s. Nemški poslanik von Hoersch je bil danes dopoldne sprejet od Herriota. V razgovoru sta se bavila z raznimi vprašanji, ki so v zvezi s političnim položajem.

ANGLEŠKI KRALJ POSETI PARIZ.

London, 20. junija, s. Pariški poročalec lista »Daily News« poroča, da namerava Herriot povabiti angleško kraljevsko dvojico, naj poseti v oktobru Pariz.

Matteottija imajo na vesti framasoni?

INTRIGE V MUSSOLINIJEVI VLADI. — KAKO JE ODSTOPIL FINZI.

Rim, 20. junija, a. Razkritje ozadja Matteottijevega umora razkriva očnem tudi nelep razmerje, ki so vladale v Mussolinijevi vladi med samimi člani te vlade. Tako javlja sedaj popularski list »Popolo«, da sta se državni podtajnik v notranjem ministrstvu Finzi in državni podtajnik v ministrskem predsedništvu Acerbo že od vsega početka najhujše sovražila, ker so Acerbo, Cesare Rossi, general De Bodo in drugi vsi pripadali framasonski loži, dočim Finzi niti na samem vabilu velikega mojstra Rasla Palmira ni hotel pristopiti. Acerbo, Rossi in De Bono so zato napenjali vse sile, da bi čimbolj omejili Finzijevo oblast v področju notranjega ministrstva. To jo omejili le na strogo upravne posle. In sedaj se je celo dogajalo, da Finzijevega demisijskega pisma ni pisal Finzi sam, ampak Acerbo, ki je ostavljeno pismo predložil Finziju v podpis, češ da ga je že odobrila Mussolini. Finzi izjavlja sedaj, da se je Acerbo tako muhilo z njegovo odstranitvijo, ker je bil napotil framasonom, ki so zapleteni v Matteottijev umor.

Rim, 20. junija, j. Justični uradniki ves dan zaslišujejo aretirane morilce Matteottija in njihove sokrivce. Filippelli vzbija na tem, da je sicer sodeloval pri »aretaciji« Matteottija, ne pa pri umoru, na katerega ni nikoli mislil. Dumini je izjavil, da se je Filippelli onesvestil, ko je doznal o umoru.

Rusija in Rumunija

Bukarešta, 20. junija, s. V odgovorih na interpelacijo poslanca dr. Lupu o politiki Rumunije napram sovjetski vladi sta ministrski predsednik Brătianu in zunanji minister Duca v zbornici poudarjala, da je Rumunija še predno so to storile druge države večkrat izrazila svojo željo, da vzpostavi normalne odnose do sovjetske Rusije. Vzpostavitev teh odnosov pa je naravno odvisna od tega, da Rusija prizna nesprenemljive pravice Rumunije do Besarabije. Oba ministra sta poudarjala izredno mirno in značaj rumunske politike. Od opozicije stavljeni predlog, naj se izreče vladi ukor je bil odklonjen s 136 : 35 glasovom.

AVSTRIJSKI PREDSEDNIK V CELOVCU.

Celovec, 20. junija, s. Zvezni predsednik dr. Hainisch je v spremstvu sekcijskega načelnika Löwentala dospel večeraj v Celovec, da prisostvuje svečani otvoritvi novega poslopja koroške zbornice za delavce in privatne nameščence.

ZAKAJ JE BIL USTAVLJEN »PRIMORSKI NOVI LIST«.

Beograd, 20. junija, p. Nocoj je ministrstvo za notranje stvari izdalo komunikacijo: Povodom tendencioznih vesti v današnji »Pravdi« o ustavitvi »Primorskega Novega Lista« na Sušaku objavlja ministrstvo za notranje stvari, da je bil list v zadnjem času zaplenjen radi svojega srditega in protizakonitega pisanja, ker je na nedopusten način kritiziral delo Njegovoga Veličanstva kralja in ga vlačil v vrtnice politične borbe. V svoji številki od 8. junija je v članku, polnem strasti in mržnje, pod naslovom: »Začenja se četrti akt naše tragedije« objavil spis, v katerem izliva razdor med srbstvom in hrvatstvom trdeč neistinito, da se je Pašić izjavil za amputacijo. V tem članku se preti, da bo v tem slučaju br-

PROTEST FRANCOSEKGA PARLAMENTA.

Pariz, 20. junija, s. Zbornica je sprejela resolucijo, ki so jo predložili socialisti in v kateri obžalujejo umor italijanskega poslanca Matteottija. Ministrski predsednik Herriot je podal nekatere pridržke z ozirom na suvereniteto Italije.

LABOURPARTY OBTOŽUJE FASISTOVSKO STRANKO.

London, 20. junija, s. Včeraj se je vršila skupna seja predsedstva angleške delavske stranke in angleške zveze strokovnih organizacij, na kateri so se bavili z umorom poslanca Matteottija. V sprejeti resoluciji se poudarja, da je kdorkoli je že izvršil zločin, odgovorna za smrt Matteottija edinole fašistiška stranka.

D'ANNUNZIO ZAPUŠČA FASISTE?

Trst, 20. junija, s. Veliko pozornost je vzbudilo dejstvo, da je predsednik fašistiške mornariške zveze D'Annunzio odložil predsedniško mesto. Del odbornikov je bil solidaren z D'Annunzijem ter tudi odstopil.

MUSSOLINI BO REFERIRAL SENATU.

Rim, 20. junija, l. Z ozirom na izjave, hi jih hoče Mussolini podati pred senatom in pred poslanci svoje večine, je manjšina odgodila spominsko svečanost za Matteottija na 27. junija.

vatstvo iskalo pribežališče pri Nemcih, Italijanih, Madžarih ali Bolgarjih, da se ogreje in ojači ter da vse svoje sile porabi za strašen, naravnost balkanski revanš ter da bo za ta slučaj na razpolago vsakemu, ki bo najučinkoviteje ogrožal srbstvo. Ker tako pisanje očividno ne more služiti jačanju narodnega čuta ob meji naše države, je veliki župan primorske oblasti na temelju čl. 138. ustave ustavil izdajanje lista.

REORGANIZACIJA DRŽAVNE POLICIJE.

Beograd, 20. junija, p. V ministrstvu za notranje stvari se pripravlja reorganizacija državne policije v vseh važnih centrih države, v prvi vrsti pa moderna organizacija policije v Beogradu. V to svrhu se bo prihodnje dni sklicala posebna anketa katere se bodo razen šefa javne varnosti načelnika Živka Lazića, inšpektorjev Vase Lazarevića in Lipića ter beogradske policijske šefa Manojla Lazarevića udeležili tudi vsi policijski ravnatelji v ostalih večjih mestih.

OBSODBA CARLIERA PRAVOMOCNA.

Beograd, 20. junija, p. Danes je ple-num kasacijskega sodišča potrdil razsodbo sodišča I. stopnje, po katerem je bil kapetan Carlier definitivno obsodjen na 20 let ječe.

TURŠKO-BOLGARSKA POGAJANJA RAZBITA.

Beograd, 20. junija, p. Naša vlada je dobila službeno obvestilo, da se je bolgarsko-turška konferenca za sklepanje prijateljstva razbila, ker Turki niso dovolili, da se vrnejo v Tracijo vsi bolgarski emigranti, katere je izselila Turčija pred vojno.

POGAJANJA Z MADŽARSKO

Beograd, 20. junija, p. Jutri dospje v Beograd predsednik madžarske delegacije Wodianer, da nadaljuje konference z dr. Ninčičem.

De Selves — predsednik francoskega senata

Poraz leve v senatu.

Francoski senat je v četrtek popoldne s 151 proti 134 glasovom izvolil za svojega novega predsednika kandidata desnice, 76letnega senatorja Germaina de Selvesa. Kandidat združene republikanske leve, Bienvenue Martin, je propadel. Rezultat je vzbudil v francoskih parlamentarnih krogih veliko presenečenje in se smatra po izvolitvi Daumerguea za predsednika republike kot nekaka javna odpoved senata levičarskemu bloku in jasno znamenje, da se senat v več točkah ne strinja s Herriotovo vladno izjavo. Ko je zbornica zaznala nepričakovani rezultat volitve v senatu, je pričel nacionalni blok vibarno ploskati in vzklíkati: »Živel senat! Herriot sam pa je bil vedno razburjen. Poraz leve v senatu pomeni na vsak način mal poraz Herriotove vlade šprrav se seveda nikakor ne more trditi, da bi bil s tem ogrožen obstoj Herriotovega kabineta.

Justin Germain de Selves je bil v zadnjem rekonstruiranem Polcaréjevem ministrstvu notranji minister in je odkrit pristaž politike bivše vlade. Rojen je bil 1. 1848. v Toulousu in se je po končanih juridičnih študijah posvetil uradniški karijeri. Njegov stric, slavn francoski državnik Freycinet, ga je spravi kmalu tudi v politiko in mu poveril razne upravne misije in mesta. Bil je prefekt v več departmajih, ko pa je postal Freycinet leta 1890 že v tretji ministrijski predsednik, je imenoval svojega stričnika za generalnega poštnege ravnatelja. V Caillauxovem kabinetu 1. 1911. je prevzel de Selves zunanji portfelj, ki pa ga je kmalu odločil in povzročil pozneje tudi padec Caillauxa, ki se je brez njegove vednosti osebnjo pogajal z nemško vlado. Za senatorja je bil izvoljen 1. 1909. in je razvijal kot predsednik komisije za zunanje zadeve jako živahno delovanje.

Luigi Federzoni

novi italijanski notranji minister.

Ministrski predsednik Mussolini, ki je bil obenem tudi notranji minister, je izročil te dni notranji portfelj dosedanjemu ministru za kolonije Luigi Federzoniju. Storil je to deloma radi svoje prevelike zaposlenosti kot ministrski predsednik in zunanji minister, predvsem pa pod pritiskom javnega mnjenja radi umora poslanca Matteottija kot koncesijo opoziciji. Dosedaj je opravljal posle notranjega ministra pravzaprav državni podtajnik Finzi, ki pa je izrabljaj svoje mesto za špekulativne namene in je tudi osebn zapleten v afero Matteotti. Italijanska javnost pričakuje od novega notranjega ministra, da bo z energičnimi ukrepi saniral gnilo notranjo upravo države, jo očistil vseh elementov, ki so kompromitirali državno avtoriteto in vzpostavil red.

ITALIJANSKI SLUŽBENI KOMUNIKE O MATTEOTTIJEVEM UMORU.

Beograd, 19. junija, p. V zadevi umora italijanskega socialističnega poslanca Matteottija je dobil Vaš dopisnik od tukajšnjega italijanskega poslanstva sledeče uradno poročilo:

«Opozicija napada italijansko vlado zaradi slučaja Matteottija, češ da je ona kriva umora in ga izrablja v svojo korist. Toda ta slučaj obsoja tudi vlada gospoda Mussolinija in fašisti in ga obžaluje. Mussolini je izdal striktna navodila, da se mora preiskava končati čimprej. Dosedaj so prišli že skoraj vsi krivci. Ves svet veruje v pravičnost italijanskih sodišč, ki bodo storila svojo dolžnost in preiskala vso zadevo. G. Mussolini je že davno začel akcijo, da se vse politične skupine v Italiji strnejo v eno, da se tako skupaj deluje za dobrobit domovine. Zlostni slučaj Matteottijev ne bo oviral Mussolinija, da ne bi nadaljeval svoje akcije v blagor očetnjave. V svojem poslednjem govoru v zbornici je ministrski predsednik ponudil opoziciji roko in jo je pozval k skupnemu delovanju. V stvari Matteotti se ne more pozabiti, da se dogajajo po vojni v vseh državah Evrope tak zlostni slučaj kot posledice svetovne vojne.»

DUMINIJEVI POMOČNIKI.

Milan, 19. junija. Milanska policija je aretirala nekega inozemca, ki je bil najavljen in pozvan pod imenom Hirschwald, o katerem pa se je pozneje dognalo, da je njegovo pravo ime Hirschel, rodom iz Avstrije, ki pa je dolgo živel v Rusiji. Hirschel je izpovedal, da je bil najet od Duminija, da je zasledoval poslanca Matteottija. Pozneje je izvedel, da prefi poslanca nevarnost ali da mu odzamejo važne listine ali pa da ga celo

osebno napadejo in je zato večkrat skušal obvestiti Matteottija o nameravanem napadu, česar pa mu Matteotti ni verjel, ker je mislil, da je to le fašistovski vohun. O stvari sami pa je Hirschel izpovedal, da so bili napadalec Matteottija Dumini, Volpi, Viola, Putata in nekateri drugi, ki so se dolgo posvetovali, kako bi napadli Matteottija. V torek 10. junija je Dumini pozval Hirschla na sestanek. Na tem sestanku so bili Dumini, Viola, Volpi in drugi. Ob 23. istega dne se je ponovno sestal z Duminijem, Volpijem, Putato in Mazzolijem ter Viola, ki so bili baš na tem, da zapustijo Rim in so tudi njega pozvali, naj odpotuje z njimi. Tako se je odpeljal z njimi v Milan. Pozneje pa je zaznal, kaj se je zgodilo z Matteottijem. Hirschel se je začel skrivati in je celo stvar povedal nekemu svojemu znancu — delavcu, ki je naznanil vse policiji, ki je aretirala Hirschla.

Oto Hirschel je star 32 let, njegovi starši so Avstrijci. Rojen je v Rusiji. Pripadal je komunistični stranki in je spodbujal hotel vohuniti pri fašistih za komuniste, končno pa se je vdal fašistom in delal zanje.

Napetost v Rumuniji

Dasi so se izkazale vesti, ki so se pred tremi tedni razširile, naznanjač revolucionarja v Rumuniji, kot neresnične, vendar je res, da vlada v državi velika napetost, ki ima svoje vzroke v politični in gospodarski strani. Dosedaj se res niti na enem mestu še niso dogodili kakršnikoli nemiri, ali situacija je taka, da lahko postane že v bližnji bodočnosti zelo nemirno.

Novejša poročila slikajo gospodarski položaj Rumunije kot posebno težaven. Dasi se je Bratianova vlada toliko trudila, da spravi državne finance v red, zaznamujejo državni dohodki še vedno ogromne deficite. Zadnji mesec so ostali mnogi državni uradniki brez prejemkov. V nekaterih garnizijah celo oficirji še niso prejeli plače za ta mesec. Opozicija dolži finančnega ministra Vintile Braciana, da je kriv teh težav, zlasti pa pojava, da rumunski lej še vedno stalno pada in da država ne more dobiti kredita v inozemstvu. Pri tem ga dolže krivde, da se Rumunija dosledno brani plačati državne dolge v inozemstvu, kar silno slabi njen ekonomski ugled in kar je dovedlo do ne-ljubih konfliktov z Italijo in Anglijo.

Ta ekonomska depresija je dovedla tudi do silne druginje. Sedaj, to jeredi junija znašajo cene življenjskim potrebščinam dvakrat toliko kot pozimi. Vrh tega obeta letošnja žetev silno slabe rezultate, ker je dolgotrajna suša prav tako kot v mnogih predelih Rusije, učinkovala katastrofalno, osobito v vzhodnem delu države. Strokovnjaki napovedujejo, da bo morala Rumunija letos sama uvažati žito, dočim običajno silne množine izvažala.

Te ekonomske nepravilke skuša izkoristiti opozicija, da strmoglavi Braciana in njegov režim. Pri tem je nastalo upanje, da se bo moglo to zgoditi celo s pomočjo krone. Rumunski kralj je namreč o priliki svojega obiska v Londonu v nekem govoru, govoreč o naravnih bogastvih Rumunije, povabil formalno angleški kapital, naj sodeluje pri njih eksploataciji. Ker je sedanja Bratianova vlada vedno nasprotovala pritegnitvi tujege kapitala, se je smatralo, da pomeni kraljev govor desavuiranje vladne politike.

Opozicija pa se sama energično pripravlja na borbo z liberalno vladno stranko. Najbolj samozvestna je ljudska stranka, ki jo vodi znani general Averescu in ki upa, da potegne kmetske množice za seboj. Dalje je značilna fuzija, ki se je baš te dni — po tolikih ponesrečenih poskusih — dosegla med erdeljsko narodno stranko, nahajajočo se pod vodstvom Vajde Voevodu, in kmetsko stranko, ki ima doslej pristajše le v starih pokrajinah. Tretja velika stranka, ki ima največje šanse za uspeh, se je stvorila nedavno na temelju fuzije med narodnodemokratsko prof. U. Jorge in stranko bivšega komuniste Argetoiuanu in se pod imenom nacionalne ljudske stranke pripravlja, da prevzame pod vodstvom prof. Jorge vlado po padcu Bratiana.

Rumunijo čakajo tedaj hude politične borbe, dočim je situacija vzpričo ekonomskih in vnanjih neprilik že sedaj težavna.

Politične beležke

+ Zakaj so klerikalci zlorabili trboveljske dogodke? Kakor september-ske dogodke, so klerikalci za svoje strankarske namene izkoristili in zlorabili tudi trboveljske. Mi smo že takoj po žalostni tragediji opozarjali na ta namen klerikalcev, sedaj pa je jasno videti, da so klerikalci porabili trboveljsko nesrečo predvsem za svojo agitacijo pri občinskih volitvah. V svesti si slabe svoje pozicije med ljudstvom, so pred vsem toliko pisali in bobnali o Trbovljah, da so očli svojih volilcev obrnili proč od svojega kuluka, proč od tigrovske politike, ki je prinesla zadnje leto našemu ljudstvu toliko škode, na drugi strani so pa klerikalci mrtve in ranjene komuniste porabili naravnost za volilno agitacijo proti samim komunistom in socialistom, kar se je zlasti pokazalo v D. M. v Polju, na Ježici in na drugih voliščih, kjer so bili delavski glasovi. Uspeh tega, da so se klerikalci okoristili na trboveljskih dogodkih, je bil torej samo ta, da so

škodovali socialistom in komunistom, dočim naprednjakom, zlasti pa JDS niso prav nič škodovali. Stara resnica je, da s klerikalci ni dobro skupaj češnje zobati. Tudi delavci sedaj lahko vidijo, da so jim klerikalci pozobali meso, njim so pa pustili peške.

+ Ljubljanski škof težak milijonar. Koliko so klerikalci pisali o siromaštvu ljubljanskega škofa, četudi je znano, da ima škof v Gornjem gradu večstomiljonske vrednosti samo po gozdovih in da tudi sicer ne je samega krompirja v oblicah. Sedaj je škof kupil še »Katoliško tiskarno« za 19 milijonov ter zopet dokazal, da ima denarja kakor peska. Ljubljanski škof je s tem, da je sedaj kupil še tiskarno postal eden najbolj raznostranih podjetnikov. V št. Vidu kuha v jeseni iz sadja žganje in ga kar na debelo razpečeva med »dobro slovensko ljudstvo«, v Ljubljani je škof eden glavnih delničarjev hotela »Unions«, kjer se pozimi z največjo vmeno pleso shy-mi, tango, fox-trot, java in drugi moderni plesi na škofijski podlagi, v Gornjem gradu prodaja na debelo les, v Medvodah pa mleko. Pri vseh tej razsežni podjetnosti gospoda knezoškofa, pa njega davčni vijak le malo pozna in je bolj namenjen za posvetne ljudi, ne pa za tako visoke cerkvene dostojanstvenike. Ako bi škof sam nekaj tega, kar ima dal svojim kaplanom, bi bili najudobnejše preskrbljeni z vsem in bi jim ne bilo treba ljudstva nadlegovati s farovski tlako, ki se imenuje bera.

+ Kakor bi odrezal. Dosedaj je bil »Slovenec« že dvakrat, »Domoljub« pa samo enkrat zapljenjen in vendar tak preokret v klerikalni žurnalisti! Dočim so prej klerikalni listi dan za dnevom grdili in psovali državo in njene funkcije, je sedaj ta gonja kar čez noč prenehala, kakor bi odrezal. To se zlasti opazja na mariborski »Straži«, ki je že v par številkah tako dostojna, da se je treba kar šuditi. Sedaj gospodje menda vendarle vidijo, da so tudi zanje postavte tu. Ako bo državna oblast čuvala interese države, kakor je to njena dolžnost, potem bodo pri nas hitro nastale prav znosne razmere, ko bo mogoče z ljudmi tudi raznih strankarskih pripadnosti govoriti pametno besedo o javnih vprašanjih, kar do sedaj ni bilo mogoče. Odgovorni uredniki klerikalnih časopisov, ki so sami poslanci in so do sedaj lahko nemoteno kradli čast in poštenje, so se sedaj začeli tudi zavedati, da bo kmalu konec njihove imunitete ter da pride tudi zanje kazen, pa so postali previdnejši v svojih listih. Le malo časa je treba, da se pri nas spoštuje zakon, pa bodo klerikalci še krotki kakor jagnjeta. Poznati je treba te tiče! Le, če vidijo, da ni nikogar, ki bi branil avtoriteto države in njenih oblasti, so drzni in brezobrazni, čim pa vidijo resnost in zakon tudi v praksi, zlezejo pod klop kakor politični cucky.

Demokratskemu učiteljstvu!

Klub demokratskih učiteljev v Ljubljani je na svojem sestanku dne 14. junija uvidel nujno potrebo, da v svojem klubu organizira vse slovenske tovariše in tovarišice demokratskega mišljenja.

Potreba te organizacije je iz stanovskega, kakor političnega vidika potrebna in nujna. Naša UJU je strogo nepolitična stanovska organizacija, ki zastopa interese celokupnega učiteljstva ne glede na politično mišljenje posameznika.

Poleg dela v šoli se po veliki večini posveča učiteljstvo tudi izobraževalnemu in političnemu delu izven šole. Ker se pa mora učiteljstvo pri tem plemenitem delu za narod obupno boriti z raznimi strankami brezdomovinskih programov, mu hoče naš klub nuditi pri tem delu vsestranske pomoči.

Tovariši! Za domovino ni nobena žrtev prevelika! Poklicani smo, da zaustavimo vse navale razdirajočih brezdomovinskih strank. Po svojem zvanju pionirji prosvete, svobode, napredka in v prvi vrsti jugoslovenske nacionalnosti, smo poklicani in dolžni, da zapeljavamo ljudstvu odpramo oči, ga navajamo k ljubezni do domovine in mu pokažemo v pravi luči njegove demagoške zapeljivce. Ne smemo več mirno gledati, kako razjeda črv črnega brezdomovinstva zdravo telo našega kmeta, niti dopuščati prekršanih rok, da tira rdeči boljševizem zaslepljenega delavca v brezupno komunistično in republikansko avanturo!

Se nase je idealnih nacionalistov in prav v našem »Klubu demokratskih učiteljev« se zbira taka neomahljiva četa. Ta klub hodi skupno sroce demokratskega učiteljstva, ki naj utripa v poslednji slovenski vasi ter seje jugoslovensko demokratsko misel širom naše ljube domovine!

Tovariši, tovarišice! Javite takoj svoj pristoj! Pred sklepom šolskega leta moramo biti z organizacijo gotovi, zato ne odlašajte niti en dan. Takoj po priglasitvi prejmete potrebno število pristopnin. Po večjih krajih se prijavit skupno. Vse dopise pošiljajte na naslov: »Klub demokratskih učiteljev« Ljubljana

Kongresni trg št. 1., »Kazino«.

V soboto dne 14. junija je imel »Klub demokratskih učiteljev« v gostilni pri »Mraku« na Rimski cesti dobro obiskan sestanek. Klubov predsednik je v daljšem referatu utemeljeval potrebo stanovsko - politične organizacije ter zlasti važnost organiziranja vsaega demokratskega učiteljstva. Sorazna se je

sklenilo, da se ta organizacija takoj izpelje. Pri tozadevni debati se je s poučkom ugotovilo, da klub ni niti najmanj naperjen proti UJU, ki je in bo naša prva in najvažnejša stanovska organizacija, klub pa stanovsko - političen. Več soglasno sprejetih predlogov se je oddalo vodstvu JDS.

Novi, deloma razširjeni odbor se je konstituiral sledeče:

Blagajne Janko, predsednik; Tratar Josip, podpredsednik; D. Kaliseva, blagajničarka; Marok Alojzij, tajnik; Jelenc Luka, Kante Matko, Novak Alojzij, Bohinec Edvard, Legat Stanko — odborniki.

Po svetu

— Sovjetska zastava v Benetkah. Včeraj se je na mednarodni umetniški razstavi v Benetkah otvoril ruski paviljon. Navzoč je bil tudi ruski poslanik v Rimu Jurjenjev s soprogo. Na paviljonu so razvili rusko sovjetsko zastavo.

— Položaj v Bolgariji. Italijansko časopisje si da poročati iz Sofije, da je položaj v Bolgarski v resnici zelo košljiv. Agrarci in komunisti uporabljajo vsa sredstva, da bi dvignili narod k revoluciji. Vlada koncentrira čete. Bolgarija se nahaja pred novo revolucijo. Ministrski svet je v permanentni in razpravlja o merah proti agrarcem in komunistom. Tudi med častništvom in vojaštvom se množe simpatije za agrarno stranko.

Porota

Maribor, 20. junija.

Velika poneverba.

Dne 16. aprila je poslal carinski upravnik Emil Tomšič v Zg. Radgoni finančnega dnevničarja Ivana Kislega, ruskega begunca, na pošto, da odda 288.000 Din za centralno carlinsko blagajno v Mariboru. Denar se je nahajal v kuverti, ki je bila zapечатena po predpisih. Kisly je vzel s seboj tudi denarno knjigo, v katero zabilježi poštni uradnik sprejem. Se istega dne pa je Tomšič zvedel na pošti, da je bil Kisly sicer res na pošti, ni pa oddal nobenega denarja. Takoj je bilo ugotovljeno, da je Kisly porabil star recept, ga popravil in v trenutku, ko se je uradnica Angela Makarjeva odstranila od svoje mize, vzel štampiljko in z njo opremil recept. Kisly je bil nato aretiran in so našli pri njem še celo vsoto razven 1000 Din, ki jih je najbrže skril ali pa zgubil.

Porotniki so potrdili vprašanje hudo-delstva tatvine. Obtoženec je bil obsojen na 2 leti težke ječe.

Tat iz navade.

Ključavničar Alojzij Cop, star komaj 22 let, je že znan delomirčen individij, ki se je največ kratil in kradel po Avstriji in osrečl končno s svojim posem todi mariborsko okolico. Meseca novembra 1923, ko je bil izpuščen iz mariborskih zaporov se je sešel na Pragerskem z nič boljšim tovarišem Vincencem Kriegerjem, s katerim sta takoj napravila načrte za več vlomov. Najprej sta se spravila na vinogradsko hišo Eli-zabete Mühlensnove, v katero sta vdrila skozi zamreženo okno in odnesla za približno 10.000 Din najraznovrstnejših predmetov, ki sta jih po večini skrila v Žitečki vasi v bližnjem gozdu. Kmalu nato sta se oba nepridiprava pojavila v Zg. Voličini, kjer sta vdrila v graščino Hrstovec in se polastila tamkaj raznih starinskih predmetov precejšnje vrednosti, ki sta jih deloma razprodała, deloma skrila v gozdu, deloma pa odnesla s seboj v Maribor. Tretji vlom sta izvršila decembra meseca v graščino Viltovž na Slemenu, lasti Otokarja Barla. Z lesenimi drogi sta razmaknila železne križe na oknu in prišla tako v notranjost. Grad sta takorekoč oropala in znaša vrednost ukradenih stvari preko 90.000 Din. Dočim se je Kriegerju posrečilo pobegniti v Avstrijo so orožniki Copa kmalu izsledili in ga izročili sodišču. — Cop je skušal tik pred porotno razpravo pobegniti iz zaporu. Ker pa se mu to ni posrečilo, si je hotel prerezati žile in se na vsak način ogniti obsodbi, ki se je je očitno silno bal. Pred par dnevi je pričel stradati, pri današnji razpravi pa je fingiral zblaznelost. Poklicani sodni zdravnik je izrekel možnost slaboumnosti in je bila razprava zato preložena. Obtoženca pa bodo prepeljali v umobolnico na Studencu.

Smrtna obsodba.

Zavrtni umor v Krizevcih.

40 letni hlapec dr. Lebarja, Janoš Horvat, iz Krizevcev, je bil navzile temu, da ima z neko drugo žensko že dva nezakonska otroka, strastno zaljubljen v dr. Lebarjevo dekle Marjlo Zadravec, ki pa ni marala zanj in je imela raje hlapca Mihaela Kardinarja, ki je tudi vodil gospodarstvo posestvo. Med obema hlapcema je prišlo radi tega kakor tudi radi raznih drugih malenkosti ponovno do razprtije in je Horvat ob takih prilikah ponovno Kardinarju grozil z ubojem, kar je 3. maja tudi v resnici storil. Okrog enih ponoči se je podal iz kraljevega hleva v konjski hlev, kjer je ležal Kardinar. Ko se je prepričal, da je vse tiho in da Kardinar spi, ga je udaril z gnojnim krampom po glavi. Zadel pa ga je očividno slabo, ker se je Kardinar dvignil v postelji. Ker pa tudi drugi udarec ni imel zaželjenega uspeha, je Horvat potegnil nož in ga potem zaklal. Po strahovitem umoru je morilec pobegnil v Ilijaševski gozd, kjer je legel na kup stelje. V takem položaju ga je našla ne-

ka posestnica, ki je zadevo takoj naznaila orožnikom. Ko je Horvat opazil, da so mu na sledu, si je prerezal vrat in so ga našli potem nezvestnega. Po okrevanju v Murški Soboti so ga izročili sodišču v Mariboru.

Porotniki so potrdili vprašanje hudo-delstva umora in je bil obtoženec obsojen na smrt na večalih.

Pohotnež.

Danes se je nadaljevala razprava, ki je bila 10. junija prekinjena, proti 18 letnemu hlapcu Lovro Kukrovu, ki je služil pri posestniku Jakobu Kurbusu pri sv. Lenartu v Slov. Goricah. Dvakrat je spolno zlorabil domačo komaj petletno nezakonsko hčerko. Obsojen je bil na eno leto težke ječe.

Vpisovanje na srednjih šolah

* Na državnem osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg 6, II. nadst., se bo vršilo vpisovanje učenk za šolsko leto 1924-1925, dne 1. in 2. septembra 1924, obakrat od 8. do 12. in od 14. do 17. ure. Učile se bodo sledeče tehnike: Kljekljanje in šivane žipke, belo in pisano vezenje, teleda, lile, biserna dela in kompozicije s posebnim ozirom na naredne motive. Redne učenke morajo biti vsaj 14 let stare in naj prinesejo s seboj kratni list in zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnine in šolnine ni. Podrobnejša pojasnila daje zavodovo vodstvo. Razstava šolskih izdelkov se bo vršila ob času letošnjega velesejma od 15. do 25. avgusta.

* Državna gimnazija v Mariboru. Sprejemni izpiti za I. razred se vrše dne 30. junija (ponedeljek) točno od 10. ure dalje v gimnaziji. Vpisovanje za te izpite bo v nedeljo dne 29. junija od 10. ure dalje v ravnateljevi pisarni ali tudi še v ponedeljek do 10. ure. Morejo se pa tudi še prej poslati po pošti na ravnateljstvo vpisane listine, to je krstni (rojni) list, ki dokazuje, da bo učenec v letu 1924. dokončal vsaj 10. leto, nadalje zadnje šolsko, nalašč za sprejem v srednjo šolo prirejeno izpričevalo. Tistim, ki pošljejo te listine prej, se je treba osebno zglasti šole naravnost k izpitu, dne 30. junija. Sprejemni izpiti se vrše tudi 30. avgusta.

Borza

20. junija:

ZAGREB. V devizah tendenca čvrsta. Težaji so poskočili zaradi večjega povpraševanja. Ponudba je bila precej majhna. Narodna banka je intervenirala v manjšem obsegu v poodnih devizah, a nekoliko več v devizi na Švicco. Promet je bil srednji. Največ se je trgovalo v devizah na Dunaj in Švicco. V elektnih je bila tendenca dalje slaba. V bančnih papirjih je bil promet nekoliko večji in se je trgovalo po starih tečajih. Notirale so devize: Dunaj 0.11895 do 0.12095, Bruselj 402.5 do 407.5, Budimpešta 0.09 do 0.11, Bukarešta 34.75 do 37.75, Italija izplačilo 365.75 do 368.75, ček 365.25 do 368.25, Kristijanija 0 do 1165, London izplačilo 366.45 do 369.45, ček 366 do 369, New-York ček 84.2 do 85.2, Pariz 457.5 do 462.5, Praga 248.75 do 251.75, ček 248.5 do 251.5, Stockholm 0 do 2275, Švicca 1499.6 do 1509.6, ček 1496.3 do 1506.3; valute: dolar 83.25 do 84.25; elektri: Primorje 75 do 80, Trgo 34 do 38, Eskomptna 126 do 128, Hijo 65 do 65.5, Jugo 115 do 119, Prašedionca 915 do 917.5, Etno 133 do 134, Slavenska 110 do 115, Srpska 140 do 141, Eksploatacija 120 do 125, Dubrovačka 825 do 850, Narodna žumska 90 do 95, Gutmann 890 do 900, Slavonija 101 do 102, Šeđerana 1090 do 1100, Isis 60 do 62, Nihag 95 do 100, Slaveka 830 do 855, Strojne 165 do 175, Trbovlje 580 do 600, Union 700 do 750, Vevče 0 do 161, 7 odst. posojilo 65 do 65.5, agrarne 23 do 23.5, Vojna škoda 131 do 132.5.

BEograd. Tendence v devizah čvrsta. Povpraševanje je bilo veliko in pokrito večinoma s strani privatnih bank s pomočjo Narodne banke. Notirale so devize: Amsterdam 3180 do 3200, Dunaj 0.1197 do 0.1199, Budimpešta 0 do 0.11, Zeneva 1499.5 do 0, London 365.75 do 368, Milan 368 do 368.5, Pariz 457 do 460, Praga 251.75 do 252, Sofija 59.5 do 60; valute: dolar 84, aK 0.12 do 0, Levi 60 do 0, funt 354 do 0, francoski frank (srednji tečaj) 459; elektri: 7 odst. posojilo 67 do 67.75, agrarne 23 do 24, Vojna škoda 0 do 130.5.

CURIH: Beograd 6.725, New-York 564, London 24.47, Pariz 30.40, Milan 24.45, Praga 16.625, Budimpešta 0.0065, Bukarešta 2.50, Sofija 4.10, Dunaj 0.00794.

TRST: Beograd 27.25 do 27.55, Dunaj 0.0322 do 0.0332, Praga 68.40 do 68.80, London 115 do 115.35, New-York 23.05 do 23.15, dinar 27.25 do 27.55, 20 zlatih frankov 87.75 do 88.25, uradni tečaj zlate lire 445.35.

DUNAJ: Beograd 886 do 840, Berlin 16.65 do 16.95, Budimpešta 0.80 do 0.85, Bukarešta 310 do 312, London 308.300 do 309.300, Milan 3064 do 3076, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 8852 do 8898, Praga 2105 do 2115, Sofija 518 do 522, Curih 12.595 do 12.645, dolarji 70.460 do 70.880, lire 3070 do 3090, dinarji 833 do 839.

PRAGA: Beograd 40.325, Rim 147.75, Pariz 183.50, New-York 84, Curih 608.25.

BERLIN: Beograd 4.99, Praga 12.37, London 18.205, New-York 419.

LONDON: Beograd 362.50, Berlin 18.15, Milan 100.6, New-York 439.9, Dunaj 307.150, Budimpešta 365.000.

NEW-YORK: Beograd 119, Berlin 24, London 43.4, Pariz 588.25, Milan 428.25, Dunaj 14, Praga 295.50.

Naši kraji in ljudje

Krvava procesija

V Horjulu so se fantje stepli radi bandera. — Petarda iz zvonika.

Iz Horjula nam poročajo:

Sedaj smo že tako daleč, da so pričeli fanatični klerikalni župniki smatrati procesije v kojih se nosi Najsvetejša, za politične obhode. Sledeča zgodba se je pri nas pripetila na Telovo:

Stara fantovska pravica je, da pri nas mladenič iz Horjula nosijo bandero pri procesiji Rešnjega Telesa. Fantje smatrajo tudi v drugih krajih to funkcijo kot nekako svojo versko dolžnost in kot častno službo ter so na svojo staro pravico naravno jako ljubosumni. Lahko si torej predstavljate kakšno razburjenje je med njimi nastalo, ko je župnik Franc Nastran naenkrat izjavil, da oni ne bodo letos nosili bandera, češ da te časti niso vredni, ker pri zadnjih obč. volitvah niso hoteli voliti gospoda fajmoštra in njegovih kandidatov. Da fante še bolj osramotiti in ponižati je župnik odredil, da naj nosijo bandero — orliči. Fantje so se preslabo zavedali, da božja čast nima ničesar opraviti s klerikalnimi kandidati in zato je prišlo pred procesijo tik pred cerkvijo do prerekanja in prerivanja, ki si se bilo končalo brez vsakih posledic, da niso nekateri nahujskani klerikalni mošnje z županom Bastičem na čelu se tagali na fante in pozabivši na visoki praznik ter vse ozirali izjavili pretep, ki je v hipu spremenil svečano razpoloženje v pravo domačo bitko. Mesto zvenkjanja zvonov so se začele iz vrst klerikalnih pobožnikov krepke kletvice in mesto slavnostnih pesni se je razlegal po prostoru krik in vrišč. Posledice niso izostale: šest ljudi je bilo ranjenih, četudi ne baš težko. Napredni fantje in mošnje, ki so se mirno branili so se izkazali trezni in pametni. Akoravno bi bili z lahkoto odbili naval nahujskanih klerikalcev, so z ozirom na velik praznik in na svečano priliko ter spoštovanja vredni prostor odnehati, pustili bandero ter tako omogočili, da se je procesija lahko pričela.

Baš se je bila procesija odmaknila od cerkve, ko se je izza cerkve začel močan pok. S cerkvenega zvonika je padla petarda ali raketa (kaj je bilo se ne ve), ki sicer ni nikogar ranila, katere eksplozija je pa vendar pobila nekaj šip na cerkvi. Tik cerkve je nastala v zemlji kakor škled velika vrtna. Kaj so nameravali klerikalci z vpriporitvijo tega »atentata« ni povsem jasno. Morda bi radi sedaj obdolžili napredne ljudi, da so hoteli razstreliti procesijo...

Orožniki so takoj vso zadevo preiskali. Dognano je, da se je z zvonika že opetovano streljalo. Tokrat so bili v zvoniku sami župnikovi pristavi. Tudi s tega stališča so orožniki vodili preiskavo, ali ni morda pretepu kriv — alkohol. Ugotovili pa so, da so bili fantje povsem trezni. Navzlic temu je oblast odredila, da morajo biti v Horjulu gostilne že ob 9th zvečer zaprte — kakor da bi šlo za izbruh kakšnih nemirov ali punit!

Neposredni vzrok obžalovanja vrednega dogodka leži v obnašanju župnika, ki vedno seje nemir in preprič v nekak tako složi sari ter je brezobzirno poskušal odpraviti stare običaje, da zadosti svojim klerikalnim strastem, akoravno je (če ni prišel naravnost z meseca) moral vedeti, da bo njegova prepoved izzvala hudo krf.

Ozir na vero in cerkev pa je bil temu gospodu deveta briga in raje je povzročil pohujšanje, nego da bi se bil vsaj pri procesiji izkazal za miroljubnega. Ali bo sedaj škof, držeč se svetopisemskega navodila, tega župnika kaznoval, odstavil od poklica? Kaj? Gospod Nastran bo dobil še pohvalo! Klerikalizem nad vse, tudi nad vero in cerkev! Kdaj se bodo naši treznejši duhovniki (in gotovo jih je še nekaj) zganili ter povzdignili svoj svarilni glas?

K občinskim volitvam v celjskem sodnem okraju

V potvarjanju resnice so klerikalci naravnost mojstri. Gotovo se prav dobro sklada s katoliško moralno in katehizemsko deklinacijo, ako so lansirali po beograjskih listih vest, da je bila pri občinskih volitvah v ljubljanski okolici predložena po vseh občinah samo dr. Koroševa lista in ako to zlagano vest prevzemajo celo tako resni časopisi, kakor je n. pr. »Prager Presse«. Silno bolj klerikalce tudi obutev poraz pri občinskih volitvah v celjskem sodnem okraju, kjer se stranka »večine slovenskega ljudstva« dobila samo okrog 45 % vseh oddanih glasov. Zadnji »Slovenec« skuša ta poraz prikriti z že neznanom klerikalno matematično. V Teharjih n. pr. porazdeli občinske mandate tako, da jih prizna 108 klerikalnim glasovom 9, 112 socialističnim pa samo 8. Na ta način skuša ustvariti klerikalno večino. V Dramljah je bila vložena ena sama lista pod imenom »Napredna gospodarska stranka« in ima določeno, da tudi naprednjaka za župana. »Slovenec« vleče svoje backe, da ima večino klerikalni pristavi.

Pri svojem poročilu smo bili celo tako ozkosrčni, da smo, ker nismo imeli podrobnih podatkov, prišli Gotovlje, kjer se je sklenil kompromis med klerikalni in naprednimi volilci, med občine s klerikalno večino. Kakor pa se nam naknadno poroča, je tudi v tej občini zagotovljena napredna večina.

Se enkrat približno rezultat o zadnjih občinskih volitvah v celjskem sodnem okraju in vsakdo ga lahko z uveljavljenim popravkom prekontrolira celo po »Slovenec«: Od 23 občin jih je v naprednih rokah 13, v klerikalnih samo 10. Od zadnjih skupščinskih volitev 1923 so klerikalci v tem sodnem okraju v občinah, kjer so se volitve vršile, padli za najmanj 1100 glasov, napredni glasovi so pa narasli za okrog 500 glasov. Nepobitna resnica (priče na razpolago) je pač dalje, da so klerikalci v občinah Celje okolica trdno pričakovali, da dobijo absolutno večino, a dobili so od 33 mandatov samo 12. Resnica je pač ona hčerka boja, ki se je že davno skregala s klerikalnim časopisjem.

Čaruga pred sodnijo

Danes bo sodba razglašena.

Danes ob 10. dopoldne izreče oviski senat sodbo nad Čarugo in njegovimi najdaši. Kakor se splošno pričakuje, da bo senat celotno udovoljil kazenskim predlogom državnega pravdnika ter poklonil Čarugi in četvero pajdašem vrz, ostali pa večletno dobo, da se tudi končni rezultat tega doslej največjega senzijskega procesa v naši državi presneto obilen.

Vožgled današnjemu čitanju sodbe se je v Osljeku in okolici interes za Čarugo, ki je zadnje čase začel naglo plahneti, zopet dvignil. Ugiba se še marsikaj, prireajo se stave, širijo se na tudi vsakojaka namizavanja in skrivnostne nanove, ki jim je edini namen, da se ljudstvo razburja. Povod temu je deloma senatova odredba, da se bo radi verjetnega navala publike pripravilo le omejeno število ljudi v razprano dvorano, kar je povsem umljivo. Ljudstvo in povrh še časopisje pa je hitro skovalo verzijo, da se senat boji kakor napada Čaruginih skritih zavetnikov, ki bi se utegnili pomešati med ostalo publiko. V ostalem na so predsednik senata dr. Markovič, državni pravdnik Tomič in poedini funkcionarji med ostalimi bedastimi dopisi številnih interesirancev širom Jugoslavije, med katerimi se je — kakor je oni dan navedel naš poročevalec — i slovensko žensko prav čudno

izkazalo, res prejeti tudi večje število anonimnih pretenj in izjav, da bo »zaveznikstvo« Čarugo na vsak način osvobodilo. Da se prepreči slehern neumestni incident, bodo straže pojačene.

Čaruga torej nikakor ne uide svoji usodi in pričakovati je, da se bodo dočela obistinila beseda državnega pravdnika, ki je v obsežnem govoru poudaril: »Smrt na vesali! Ta strašna beseda bo storila, da bo vztrpetal tudi Jovo Čaruga. Dojem te kazni pa bo še večji, s Čarugo tu na obtožni klopi bodo vztrpetali tudi ostali Čaruge na svobodi, ki v sebi studirajo svoje zločinske duše, ne bi li se ravno v slučajni povoljšenejšega izpada izplačalo slediti Čarugi... Ta strašna beseda pa, posebno ko se bo pretvorila v še strašnejše dejstvo, bo kakor čarobna palčka očuvala družbo pred novimi zablodami, novimi Čarugami. Da, to je edina kazen, ki ne dovoljuje in onemogoča, da bi se zakrknjeni zločinci, ki je svoje grešne roke tolikokrat okopal v nedolžni krvi, ki je rodile pričo otrok in moča vpricho žene umoril, brez uveljavljenja in parčona uničeval nedolžna življenja, — da bi se tak zločinec še kdajkoli vrnil v slovensko družbo. Smrt na kazen — dura lex, sed lex (trd zakon, toda zakon)! Ampak pravica, in samo pravica, vzdržuje svet, državo, mesta in slovensko družbo... V analih naše kriminalistike, ki so vendarle obsežni, ni slučajja take razbojniške silne in drzne, opasne in zlobne, tako dolgo trajne in v blu tako plodne, ki ni poznala niti meje razuma niti sra niti usmiljenja. To je senzacija ne samo glede na smelost razbojniških pajdašev, temveč i glede divjstva in cinizma cele razbojniške bande, ki ji je končno vendar prišel dan končnega obračuna, dan plačila po božjih in ljudskih zakonih, dan, ko jih je pravica zgrabila s svojimi železnimi rokami in pritrla na odgovor. Blizu je zdaj tudi dan, ko bo končno vendar pravica zmaga la nad hudobijo in propalostjo, dobro nad zlim.»

Predsednik senata dr. Markovič.

Presenečenja...

Ljubljana, 20. junija.

Gabrijela V. z Viča je že nekaj časa živela v Zagrebu, kajti Ljubljana ji je postala že zoprna. Tamkaj se je metuljkala po cestah na okoli, dokler je nekega dne niso spravili v Vinkogradsko bolnico, koder so jo čez nekaj tednov s primernim podukom, pa vendar ljubeznivo o'lovili. Gabrijela je napravila lep poklonček in se znašla zopet med vrvcem pisano množico. Na solca je bilo vroče in njena baržunasta kcapa ji ni dajala nikake sence. Pa ni bilo pomoči, zastoj nikdo ničesar ne da, če je še tako bogato založen s tem in onim.

Nastala je noč in Gabrijela se ni vedela nikomur obrniti. Za nekim oglom pa je končno le našla na neko prijateljico njene vrste, ki ji je veselo prožila roko. Po temeljitim izpovedovanju življenjskih poplujev pa tudi veseljih opizod, jo je prijateljica povabila s seboj na svoje stanovanje, čigar gospodar je bil neki čevljarček v Draškovičevi ulici. Tamkaj je našla še dve sestrici v šeno ploskala. Glede te uprizoritve so listi polni hvale posebno z ozirom na Bratinovo režijo, ki je bila docela v slogu in skladu z uprizorjeno ekspresionistično dramo. Res žalosten pojav, da so naši umetniki naleteli v Zagrebu na toliko brezbrilnost, kar bi se zagrebškim gostom v Ljubljani in Mariboru skoro gotovo ne pripetilo!

Končne produkcije gojencev Glasbene Matice v Ljubljani. Prihodnji teden se vrše v Filharmonični dvorani produkcije gojencev glasbene šole in konservatorija Glasbene Matice, in sicer po slededem redu. V ponedeljek, dne 23. interneta vaje gojencev, h kateri imajo pristop gojenci konservatorija in starši nastopajočih gojencev. Prva javna produkcija se vrši v torek 24., druga v sredo 25. in tretja v četrtek 26. junija. Te produkcije so javne ter imajo dostop vsakdo, ki se zanima za razvoj glasbenega pouka v našem narodu. Pri produkcijah nastopajo gojenci klavirja, violine, solopetja in oddelka za kompozicijo z lastnimi skladbami, dalje pa tudi gojenci instrumentalnega pouka na sledečih instrumentih: flavta, klarinet, čelo, trobenta, rog in pozavna.

Premijera Puccinijeve »Boheme« v Splitu. Prošlo sredo so v prvi uprizorili na splitskem Narodnem gledališču Puccinijevo »Boheme«. Glavno vlogo (Mimi) je epla ga. Zlata Ivančič-Truhovič, Rudolfa pa g. Hedd Noe Matosič. Opero je dirigiral kapelnik Slatin. Režijo je vodil gospod Guro Truhovič.

žalosti in veselju. Vse tri so jo nato zopet uvedle v družbo in bilo je mnogo jela, četudi brez težkega dela. Nekega dne pa se je polotilo Gabrijela močno domotožje in stopila je na vlak, da se popelje pogledat »stare kraje«. Vozila se je v vozila in skočila v Ljubljani raz voz z veličansko škattijo v roki. Hila je k neki znanki v Trnovo in se samo včasih malce nezaupljivo ozrla preko rame nazaj. Toda ljudje, ki so stopali za njo, so imeli vsi zaupljive in dobrovoljne obraze in Gabrijela je zrasla korajžja. Ko je stopila v svojo prijateljico, je visoko zavihala nos, kakor se spodobi za ponosno gospodično, ki pride polna novih oblik iz Zagreba. Odprla je škattijo in razdevala stvari po mizi. Vzela je v roko ročno torbico, pogledala, prešela: 500 dinarjev. Za bluzo si je dala srebrno uro, nato pa izločila svilene jumperje, krila, čevlje, lepe bele srajčke, rute itd. Vse to je moje, draga moja dušica, je dejala prijateljici.

Ko pa je ravno s povzdignjenim prstom kazala na pisano robo, sta stopila v sobo mož postave in jokajoča okradenka, neka revna gospodična iz Laz, kar je imelo za posledico, da se je Gabrijela vsedla vsled presenečenja na bližnji stoli in mlo zastokala. Potem pa se je oddahnila in planila proti gospodični: »Ali Vam je še kaj slabo? Veste, samo spraviti sem prinesla to-le Vašo škattijo k svoji znanki tukaj-le, ker sem mislila, da boste morali v »špital«... Mesto oškodovanke pa je odgovoril hudi mož in ji pojasnil tako-le: »Ne, gospodični ni nič več slabo. Pač pa bo postalo sedaj slabo Vam, kajti Gabrijela. Vi greste z menoj! In tako je res! Gabrijela je postala sedaj res slabo in ta slabost bo trajala dokaj dolgo.

Dopisi

POLJANSKA DOLINA. Stojimo pred obč. volitvami, ki se vrše v sredo dne 25. junija. Najlažje bo v občini Javorje, kjer niti volitve ne bo, ker je, kakor se sliši le ena kandidatna lista, seveda klerikalna. No, pa se ne sme misliti, da v tej gorski občini ni napredno mislečih, ki bi ne mislili s svojo glavo. Se jih dobi tudi tu, ki mislijo in preudarjajo, da nima vsaga prav klerikalna stranka, ozioroma »Domoljub« in farovž. Ti mošje boro ne samo »Domoljuba«, ampak tudi napredne liste. Zal, da so mošje preveč raztreseni po občini in nimajo med seboj še nobenega, ki bi vzel v roke vodstvo. Kakor hitro bo to, pa bo tudi tukaj drugače in bosta takoj dve kandidetni listi, klerikalna in nasprotna. — V občini Trata sta vloženi dve listi: klerikalna s sedanjim klerikalnim županom na čelu in napredna lista, na kateri so se združili vsi napredno misleči. In naj bo uspeh tak ali tak, le nobene malodušnosti! Ravno v Trati je dokaj odločnih in veljavnih mož, katerih beseda obide med ljudmi nekaj velja in ki imajo res »misel« za občinsko gospodarstvo. Je velikega pomena za občino, da sede v občinskem odboru trezni in preudarni mošje, ki si ne dajo ukazovati iz farovža, četudi nimajo večine in ne sedi in njih ta ali oni na županskem stolčku. Ni vse večina, tudi manjšina lahko doseže ali prepreči marsikatero alo za občino in občane. Le pogumno v boj, ko to zahteva blagor občine. Tako, tedaj v imenovanih dveh občinah. Vse drugače je pa v Poljanah. Tu so kar štiri kandidatne liste so tri. Zaradi osebnosti baje in napačnega pristavi Kmetske zveze ali krščanskih socialistov ali Slove. ljudske stranke. V farovžu se je lista sestavila in spisala. S tem je vse povedano. Kar se bo iz farovža zapovedalo, to se bo skusilo uresničiti. V prvi vrsti najbrže, kako bi se plačil dolg za nove zvonove, kar se ga ni moglo plačati s prostimi darili; potem naprava četrtega in največjega zvona, ki bi pa veljal vsaj toliko kot oba ta dva, pol milijona kron. Na vrsti bo kmalu kak katoliško - prosvetni ali orlovski dom in drugo. Za vse to se bo skušalo, v kolikor že bo, pritegniti tudi občino kot tako s prispevki. In to seveda če dobe klerikalci občino v roke in nasprotno stranke ne bodo na svojem mestu, da bi te nakane preprečile. Napredne ali klerikalcem nasprotno liste so tri. Zaradi osebnosti baje ni nastopstva do JADS ni možnosti hiti do nastopi, četudi se je ravno od te stranke na vse strani popuščalo, samo da bi bila le ena napredna lista. In tako je lista SKS in lista socialistov ali Kmetske - delavske zveze. Nazadnje tudi prav, naj pokaže vsaka, koliko in kaj zmore. In četudi so tri, še ni vse zamujeno, samo da se vežejo te tri z ostanki in potem edinstveno nastopajo v občinskem odboru. Tu se pač ne bo reševala visoka politika. Skrbeti treba, kje dobiti dohodke za občinske potrebnosti, preskrbo ubožcev in kako olajšati njih budo; poprava in vzdrževanja obč. potov ni najzadnja stvar. Za vse pa treba sredstev, denarja; kje in kako tega dobiti, to je naloga vseh občinskih odbornikov in ne samo župana kakor se obče zdaj napačno misli. In naklade so že zdaj precej visoke, na nekatere predmete jih bo težko še kaj dvigniti. Vendar pa so bo moralo dobiti neke. Kakor prej govorjeno o občini Trata, tako tudi v nobene malodušnosti in obupavanja! Vsek naj stori svoje dolžnost, pa bo slo. Demokracija se dobro zavedajo položaja in nevarnosti klerikalizma. Kakor drugod

tak je tudi tu v dolni brezdomovinski, protidržaven in gospodstva željen ter zatiralec vsakega napredka. Tega se naj vsakdo zaveda, ki le malo misli in preudarja, pa klerikalna drevesa ne bodo zrasla do neba. Naša skrinjica je zadnja, četrt!

VRHNIKA. Ustanovni sestanek Orju-ne se vrši danes ob 20. uri pri Francu Kobercu na Vrhniki. — Poverjenik.

RIBNICA. Tukajšnja meščanska šola je zaključila šolsko leto 17. junija z dobro uspešno pridelitvijo v telovadnici pri Cenetu. Mladina je svojo nago resila izborna. Po ravnateljevem govoru o važnosti meščanske šole in potrebi dobre vzgoje doraščaj-če mladine, so otrci peli, deklarirali in igrali burko »Pri gospodi«. S hino »Bože pravde« je bila pridelovet zaključena. Šolski uspeh je bil zadovoljiv, saj je 75 odst. gojencev sposobnih za višji razred, bil bi pa še bolj, ako bi starši žrtvovali vzgoji otrok malo več časa. Premalo je tudi stikov med šolo in domom. V sredo 18. junija so igrali otroci vnovič in sicer v prid šolarske knjižnice. Igra se ponovi dne 22. junija ob 3. uri popoldne. Priprčani smo, da prihite tedaj starši in prijatelji v obilnem številu med svojo deo.

MUTA. Kar si dovoljujejo nečesturji, presega res že vse meje. Ponoči je čuti zelo čisto izjavljajo nemške pesmi. Čudimo se g. Leilingerju, da je dovolil povodom neke poroke kot ugleden gostilničar v svojih prostorih heilanje. S tem si pač ne bo pridobil zaupanja svojih gostov. Zelo, bi bilo, da naše oblasti posvetijo nemškutarskim izjavam malo več pažnje in da strože nastopijo proti njim. V nasprotnem slučaju bomo domačini prisiljeni poseči po samopomoči.

PTUJ. Dne 14. junija so pridelili di-jaki drž. moškega učiteljskega iz Maribora v tukajšnjem Narodnem domu akademijo, ki je uspe la nad vse pričakovanje dobro. Izmed koncertnih točk naj navedemo samo solo g. Sekirnika in g. Kosi-rija, ki nas je s svojim krasnim tenor-jem naravnost očaral. Po pevskih in glasbenih nastopih nam je v lepih besedah orisal abstraktni g. Jamšek delo napredne dištivje in nam razložil cilje dijaške organizacije Ferialnega Saveza. Nato so igrali Kovačičevo spevolgro »Kovačev študent« s spremljevanjem lastnega orkestra, pod vodstvom g. Baj-deta. Vloge so bile jako dobro nastudirane. Posebno so nam ugnjali g. Gajšek (bas) kot kovač, g. Sekirnik (bariton) kot študent in g. Tomažič (tenor) kot pismonoša. Odkrito lahko priznamo, da je ta pridelitev prekašala vse dosedanje dijaške pridelitve v Ptuj. Obisk je bil jako slab, posebno od strani starejših, katerim bi morale biti ravno pridelitve naprednega dištivja najbolj na srečo. Za svoj trud so si pač zaslužili večji obisk. Idealni mariborski učiteljski naraščaj pa želimo še večkrat videti v Ptuj. — Ljutan.

PLJUTOMER. V 130. številki »Jutra« me je neznan junak napadel na nekvallificiran način. Vendar mu ne bom sledil na pot natočevanj in žalitev. Kdor pozna tuk. razmere, mora reči, da je dotični dopis najboljši primer za to, kako se da resnica potvarjati. Zato ugotavljam samo: 1.) Ravno zaradi nespretnega nastopa dveh političnih debutantov ni skupna lista vseh naprednih strank bila tako sigurna, kakor se je to njima zdelo, in ji ni bila zagotovljena »še večja zmaga«; 2.) skupna lista naprednih strank ni bila popolna nacionalna, kakor jo zdaj skušajo slikati, saj so bili na njej socialisti in celo taki, ki jih »voditelji« smatrajo za klerikalne nemškutarje; 3.) nisem delal za hrbtom odbora, ki sploh ni bil popoln, ker sta predsednik in tajnik bila o najvažnejših stvareh nepoučena; nasprotno sem odbor obveščal o svojih korakih; 4.) nemškutarji in moji soro-dniki, ki sem jih jaz spravil na »gnilo« kompromisno listo, so bili tudi na skupni napredni listi in bi brez moje pomoči prišli v odbor; 5.) zaupnega sestanka nisem razbil jaz, ampak nespretnost dveh ali treh »voditeljev«, ki hočejo zdaj z natočevanji rešiti svoj domisljajni prestiž; 6.) kandidatje »gnile« liste so z malimi izjemami tisti, ki so bili na skupni napredni listi; 7.) klerikalci imajo na »gnili« listi namesto prejšnjih 4 odbornikov samo 2, če hočemo, 3 odbornike. — Ker pa piše neznan zaplotnik in gumežev grošu, priča samo, da stojijo on in njegovi informatorji na nizki stopnji srčne kulture in da vidijo v bližnjiku vedno le samega sebe. Če me je dem. stranka kdaj priporočala za moje sedanje službeno mesto, je, mislim, imela lahko delo. Kar sem storil za to prevzame vso odgovornost: dosegl sem brez mojega mnogo več, nego bi se »voditelji« dosegli z bojem. Omejim se na te ugotovitve; nočem namreč škodovati dem. stranki in našem kraju ter izrazim le svoje začudenje in začudenje ogromne večine tuk. naprednjakov, da je mogoče, če tudi v demokratič li-stih napadati demokrate. Z mirno vestjo pričakujem tisti občni zbor tuk. kraj. organizacije, ki me naj po želji celih dveh junakov izključi in javno ožigosa. — Jan Baukar.

PREKLIC.

Podpisani preklucem vso, kar sem žaljivega govoril o gosp. Francetu Janku in so mu zahvaljujem, da je odstopil o' tožbe.

Ljubljana, 17. junija 1924.

Karl Priatelj.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Mariborsko gledališče.

Sobota, 21.: »Traviata«. D. (Zadnjič v sezoni).

Nedelja, 22.: »Namišljeni bolnik«. E. —

Celjsko mestno gledališče.

Sreda, 25.: »Snežulčica«. Začetek ob pol 16. uri.

Umetniška razstava Sterle-Repič v Ljubljani. Danes ob desetih se v Jakopičevem paviljonu odpre umetniška razstava slik-portretov in plastičnih del iz kiparstva, ki jo prireja akad. slikar Frano Sterle in akad. kipar Alojzij Repič. Razstava ostane odprta do inkl. 10. julija. Zadnjič v sezoni so uprizorili danes 21. junija krasna Verdijeva opera »Traviata«. Pri tej priliki se uprizori ta opera v modernih kostumih. Ker v prihodnji sezoni »Traviata« najbrže ne bo na repertoarju, da gledališka uprava vsem abonementom možnost, da se pri zadnji predstavi »Traviata« lahko poslužijo kuponov.

Celjsko mestno gledališče. V torek, dne 17. t. m. so gostovali na celjskem odru člani ljubljanske drame z Molnarjevim »Vragom«. Igra je Celjanom že znana, radi tega je bil tudi obisk zelo slab. Razen tega konec sezone ni prime-

ren za ponavljanje že vprizorjene igre in bi bila gotovo bolj uspe la kaka prvovrstna noviteta. Potek predstave je motila predvsem praznina, nadalje predolge pavze. Vraga je igral g. Skrbinek izborni in premišljen, vendar nekoliko pretirano po glasu in mimiki. Zelo čustveno je interpretiral Golante ga. Juvanova, dobra je bila Eliza del Savta. Tudi ostale vloge so bile v dobrih rokah. Kakor slišimo, se pripravila kot zadnja letošnja noviteta Celjanom dobro znana narodna igra »Rokovnjak«, v kateri nastopita med drugimi dva stara celjska igralca gg. Salmič in Rebek sen. V sredo, dne 25. t. m. pride končno tudi mladina do svojega užitka s predstavo »Snežulčica«.

Gostovanje članov mariborskega gledališča v Zagrebu. 18. t. m. je nastopilo mariborsko gledališče svoje dvodnevno gostovanje s Schönherrjevo dramo »Ono«, v kateri sta nastopila gg. Bulkešekova in g. Bratina. Gledališče je posetilo bore malo ljudi, približno krog sto oseb, kar kritike enodušno žigosajo kot kulturne škandal. V ostalem pa so mnenja glede uprizoritve deljena in se gibljejo v ekstremih, ne da bi se spuščala v podrobnejšo oceno kreacije obeh vlog. Drugi večer je prinesel Hasencleverjevo dramo »Onstran življenja« pred še pičleje zastopano publiko, ki na je zlostom navdu-

Domače vesti

* **Minister pošte na Bledu.** Včeraj dopoldne se je pripeljal iz Beograda v Ljubljano minister pošte in brzojava g. Vukilevič. Na kolodvoru ga je pozdravil direktor poštnega ravnateljstva dr. Debelak. Minister je z avtomobilom nadaljeval svoj pot na Bled.

* **Minister pravde obiskal kaznilnice.** Povodom svojega potovanja v Hrvaško je minister pravde dr. Prvoslav Grisogono obiskal tudi kaznilnico v Lepoglavi ter se zanimal tudi za politične obsojence, ki se nahajajo v lepoglavski kaznilnici. Pri tej priliki je minister pravde inspiciral tudi žensko kaznilnico v Begunjah.

* **Imenovanje v državni službi.** Imenovana sta: Ignacij Založnik za adjunkta v uradu za pospeševanje obrti v ekspozituri v Celju in Josip Šaut, bivši tajnik okrožnega agrarnega urada v Murski Soboti, za pripravnika pri okrožnem agrarnem poverjenstvu v Mariboru.

* **Absurdne zahteve Italijanov.** V sredo popoldne se je v Beogradu vršila seja druge sekcije glede raznih konvencij med Jugoslavijo in Italijo. Pri tej priliki so Italijani zahtevali, da se tudi njihovim kulturnim društvom odobro vse koncesije, ki so jih imela v Avstriji, z drugimi besedami, da se v naši državi dovoli nemoteno delovanje n. pr. društva «Lega nazionale», čigar tendenca je vedno bila, da raznarodi naše nacionalne elemente. Ta italijanska zahteva je bila z naše strani odklonjena z motivacijo, da bi Italijani nikdar ne dovolili, da bi smela naša društva v Italiji nemoteno delovati, kar v konkretnem slučaju Italija zahteva zase. Istotako zahtevajo Italijani, da se dovoli v naši državi delovanje tudi drugih kulturnih in humanitarnih društev, med temi društva «Dante Alighieri», znanega italijanskega propagandističnega društva. Ker se je z naše strani poudarjalo, da je sprejem te njihove zahteve absolutno nemogoč, so Italijani vzeli naš odgovor na znanje s pogojem, da ga sporoče svoji vladi.

* **Nova železniška tarifa.** V generalni direkciji državnih železnic izdelujejo novo železniško tarifo, ki bo veljavna samo za dobo izvozne sezone. Povabljeni so vse gospodarske korporacije, da podnesejo svoje predloge.

* **Smrtna kosa.** Včeraj dopoldne je umrla v Mariboru po dolgotrajni bolezni gdč. Vlasta Pertot, stara komaj 17 let. Pogreb bo v nedeljo 22. t. m. ob pol 6. zvečer na mestno pokopališče v Pohorju. Blag ji spomin, težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

* **Vsem brez razlike stanu in stranke.** Ako hočemo nadomestiti vso ono, na bojiščih izgubljeno zdravje, ako si hočemo vzgojiti krepak narod, ki bo znal ceniti in uveljaviti s tolikimi žrtvami priborjeno svobodo, potem je zadnji čas, da stopi vsa naša javnost v boj zoper pivsko nezemrnost. Naj ne podira dom, kar se zida pri mladini šola in naj ne uničuje pivska nezemrnost tega, kar stori pri dozaslihi zasebna človeška kultura dobrega! Naj nam ne bo vseeno, da ni v stoterih hišah kruha, da je na tisoče naše dece vesle prijedevanja očetov gladne, sestradane in razcapane, da vedno pogostejše trka eksekutor na vrata nekaj dobro stoječih gospodarjev, da se čimdalje bolj monže bolezni, ubožstvo, tatvine in zločini! Komur je resnično mar lastni in naroda blagor, naj se udeleži treznostnega zborovanja, ki se vrši jutri v nedeljo ob pol 11. uri dopoldne v Mestnem domu v Ljubljani. Poročali bodo gg. vseučiliški profesor dr. Ozvald, dr. A. Vukovič iz Sarajeva, dr. Gosar in gdč. Štebija. — Društvo za gojitve treznosti.

* **Jugoslovenska Matka.** Kakor že javljeno, se vrši pokrajinski zbor Jugoslovenske Matice za Slovenijo neprekinjeno v nedeljo 6. julija ob 10. dopoldne, in ne kakor je bilo prvotno javljeno v nedeljo 22. junija. Podružnična vodstva tudi tem potom prosmo, da obveste o preložitvi pokrajinskega zbora svoje delegate. Natančni dnevi red bo objavljen prihodnji teden.

* **Naredba o razliki med avansom in uradniško plačo.** Finančna plat uradniškega zakona je stopila v veljavo dne 1. oktobra lanskega leta. Državni uradniki pa so šele od 1. maja začeli prejemati plačo in doklade po novem zakonu. Med tem časom so prejemali tako imenovani avansi. Ta avansi pa ne odgovarjajo faktični višini njihovih plač in je torej potrebno, da dobesedno sedaj razliko, ki jim pripada za čas od 1. oktobra 1923. do 1. maja 1924. V to svrhu je bila te dni v finančnem ministristvu izdelana naredba, s katero se regulira razlika med avansom in plačo za vse kategorije in skupine uradništva. Ta naredba čaka na povratek finančnega ministra iz inozemstva, da jo spravi pred ministrski svet in podpiše.

* **Uspehi zrelostnih izpitov na drž. moškem učiteljskem v Mariboru.** Od 12. do 18. t. m. so se vršili na drž. moškem učiteljskem v Mariboru pod predsedstvom ministrskega odposlanca g. dr. Janka Bezjaka zrelostni izpiti. Izmed 43 kandidatov jih je dobilo odliko 7, zrelih je 28, ponavljalni izpit jih ima 6 (med temi 1 privatist), 2 pa sta odstopila med, oziroma pred izpitom. Zrelostni izpit so prestali (debelo tiskani z odliko): Gg.: Arzenšek Adolf, Berce Rafael, Berton Arzenšek Adolf, Berce Rafael, Bertonec Vladimir, Bregant Oskar, Černeka Zvonko, Ermenc Anton, Gajšek Stanko, Geč Ivan, Hudales Oskar, Iglar Rajko, Jamšek Svojnir, Jelenc Slavko, Jelenc Milan, Jerončič Stanko, Kiki Janko, Kincel Jo-

žef, Klavara Adolf, Kopriva Alfonz, Korobak Drago, Kranjc Dušan, Kunst Vilim, Ledinek Miloš, Mohorko Ciril, Novčan Josip, Novak Josip, Petrun Josip, Terčak Stanko, Theuerschuh Ivan, Tomašič Josip, Zerjav Albert, Žižek Bogomir, Zolger Dragotin, Kocmut Jožef, Stokelj Karel in Kos Maks (privatist).

* **Sol za tobak.** Kakor javljajo iz Beograda, bo finančni minister dr. Stojadinović razpravljaj v Pragi s kompetentnimi faktorji v zadevi dobave soli za Jugoslavijo. Naša država bo v zameno dobavila češkoslov. republiko ekvivalentno množino tobaka.

* **Lov občin Zgornja Siska** se bo oddal v najem za dobo petih let na javni dražbi dne 25. t. m. ob 12. pri okrajnem glavarstvu v Ljubljani. Lovci, ne zamudite bogatega lova v bližini Ljubljane.

* **Dražba leva.** Občinski lov krajevne občine podgoriške (št. Jakob ob Savi) se bo oddal v zakup za dobo 5 let v torek, dne 24. t. m. ob 8. uri zjutraj pri okr. glavarstvu v Ljubljani, soba št. 2. Lovišče je v neposredni bližini Ljubljane ter zelo bogato razne divjadi kakor zajcev, srn, lisic, jerebic, fazanov, rac in gos. Pred vojno je padlo v enem dnevu 9 srn in 64 zajcev. Prijatelji lova se vabijo k obilni udeležbi dražbe.

* **Razpust komunistične organizacije v Osijeku.** Osijejska poljeja je razpustila tamkajšnja organizacija neodvisnih delavcev ter njenim članom prepovedala vstop v «Radniški dom», ker so nekateri člani te organizacije leplili razglas neodvisne delavske stranke povodom trboveljskih dogodkov. Sedaj je vstop v delavski dom dovoljen samo socijalnim demokratom.

* **Proces Carlier definitivno končan.** — Kasacijsko sodišče v Beogradu je na svoji včerajšnji plenarni seji končno veljavno potrdilo razsodbo prvostančnega sodišča s katero je bil francoski kapitan Carlier obsojen na dvajset let težke ječe.

* **«Primorski Novi list» ustavljen.** Iz Suške se brzojavno poroča, da je nadaljnje izhajanje tamkajšnjega dnevnika «Primorski Novi list» oblasno ustavljeno na podlagi čl. 138. naše ustave «zbog razdraživanja protiv državne celine i slanja plemenske mržnje». Kakor se z druge strani poroča, nameravajo izdajatelji «Primorskega Novega lista» izdati nov list pod imenom «Novi list».

* **Napad na slovensko prireditel v Glinjah.** Društvo slovenskih diletantov v Borovljah je uprizorilo na binokšni ponedeljek v Glinjah veseligr «Karlova teta». Igra sama na sebi je čisto nedolžna. Tudi vedno napolnjena dvorana je priča, da vlada za slovenske prireditve veliko zanimanje. Kar pa se je zgodilo na binokšni ponedeljek, pač kaže koroške kulturonošce v najgriši luči. Prišlo je, kakor poroča «Koroški Slovenec», 8 prištejev Orgešov in nacionalnih socialistov, ki so zasedli prostor na galeriji na obeh straneh odra. Komaj se je dvignil zastor, so začeli pljuvati na oder in občinstvo ter se spozabljali celo tako daleč, da so metali smrdljive reči na občinstvo. Le maloljubnosti slovenskega občinstva, ki se je udeležilo prireditve, se je zahvaliti, da ni prišlo do resnega spopada. Brutalni eksces nemških izvajalcev se oboja sam in postavlja v bengalično luč neznanosti položaj naših koroških bratov.

* **Velikanska škoda vsled povodnj.** Generalna direkcija vod je zbrala podatke o škodi od povodnj, ki znaša v celi državi 150.000.000 dinarjev. Največ je trpel Srem, ker se pač nahaja med dvema velotokoma, ki sta se oba razlila in preplavila ravno in nizko ozemlje.

* **Boj malarji v južni Srbiji.** Znano je, da je malarja najbolj razširjena v južni Srbiji, kjer je dosti barij in močvirij, v katerih se nahajajo komarji, ki raznašajo malarijo. Da se vsaj kolikorotoliko omeji ta bolezen, se je sklenilo na konferenci načelnikov ministrstva poljedelstva in vod, da se začne z izsuševanjem teh barij in močvirij. Na malariznem ozemlju se nahaja sedaj tudi posebna komisija Zveze narodov — 12 članov — ki proučuje razmere.

* **Smrt vsled stekline.** Mesarskega pomočnika Mirka Matijaševića, ki je namenjen v Rabuvost tovarni v Sesvetih pri Zagrebu, je pred štirinajstimi dnevi tovarniški pes ugriznil v lice. Matijašević rane početka ni upošteval, pozneje pa se je podal v Pasteurjev zavod na lečenje. A bilo je prepozno. V groznih mukah je prošlo sredo umrl za steklino.

* **Pretep.** Pišejo nam: Na Brunku pri št. Janžu je bilo pretečeno nedeljo žeganje. Da se ne opusti starih običajev, so se fantje stegli. Delavca Rozman in Kramžar sta jih dobila s polenom in nočem po glavi in v noge, tako da sta v zdravniški oskrbi. Brata Bole imata manjše poškodbe. Da pa temeljito ozdr-

vijo, jih bo sodišče poslalo v zdravilišče ječarja Petriča.

* **Roparski umor v Kovinu.** V Kovinu v Volvodni je bil na praznik izvršen dvojni roparski umor. Tamkajšnjega gostilničarja Martina Baloga je umoril neki rumunski vojaški begunec Egon Phillips, ki se je vtihotapil v Jugoslavijo. Splazil se je v gostilničarjevo stanovanje ter s sekuro umoril Baloga in njegovo osemnajsetletno hčerko. Ko je izvršil zločin, je Phillips pobegnil v Vršac, kjer ga je zlotila žandarmerija in izročila državnemu pravdnistvu v Pančevu.

Iz Ljubljane

LJUBLJANSKE NAROČNIKE ponovno prosimo, da naznanijo vsako premembo naslova, zlasti pa eventualno odpoved naročbe vselej naravnost upravi lista ustmeno ali pismeno, nikakor pa ne raznašalcem. Noben naročnik se ne more več sklicevati na raznašalca, češ da je njemu list odpovedal. Razglašamo to v najboljšem namenu, ker so raznašalci večkrat pozabili njim javljeno odpoved upravi pravčasno naznaniti.

Uprava dnevnika «Jutro».

u— **Pogreb Srečka Brezgarja.** Včeraj popoldne se je izpred glavnega kolodvora vršil pogreb pokojnega tajnika zun. ministrstva g. Srečka Brezgarja. Zalne ga spreveda so se udeležili mnogi prijatelji rodbine in primorski rojaki. Vlado je zastopal veliki župan dr. Baltič, v imenu češke vlade je počastil spomin pokojnika gen. konzul CSR. dr. Beneš. Med mnogoštevilnimi zastopniki uradov smo opazili finanč. delegata dr. Savičnika, prvega drž. pravdnika dr. Došenika, pol. ravnatelja dr. Guštinca i. dr. Truplo so položili pri Sv. Križu k večnemu počitku.

u— **Študenti trgovske visoke šole iz Zagreba v Ljubljani.** Včeraj ob 18.15 je prispela v naše mesto skupina dijakov visoke šole za trgovino in promet iz Zagreba, da obiščejo industrijska in večja trgovska podjetja v Sloveniji. Dijake vodi letošnji rektor profesor dr. Belošević in inž. Reiter. Na kolodvoru so jih sprejeli ravnatelj trgovske akademije v Ljubljani dr. Boehm, imenovan Trgovske in obrtniške zbornice predsednik g. Ivan Knez, dr. Pless, dr. Pretner, imenovan trg. društva «Merkur» g. Kavčič in še več drugih zastopnikov tukajšnjih trgovskih krogov. Dijaki si ogledajo danes dopoldne strojne tovarne in livarne, popoldne pa papirnico v Vevčah. V nedeljo odidejo na Dobje, v ponedeljek pa je nameravan obisk velike železarne na Jesenicah.

u— **Českoslov. Obec v Ljubljani** vyzývá své členy k účasti při zakončení školního roku české školy v neděli dne 22. t. m. v 10. hod. dop. v 1. tř. gymnázia Mladíků. Hosté vítáni.

u— **Promocija.** Na Karlovi univerzi v Pragi bo danes promoviral doktorjem vsega zdravilstva gospodična Sabina Praprotnik, hčerka občepriljubljenega ljubljanskega obrtnika gospoda Simona Praprotnika. Lansko leto pa je v Zagrebu promovirala hčerka Marija za mag. farmacije. — Čestitamo.

u— **Parastos padlim kosovskim junakom** in vsem borcem za osvobodjenje in ujedinenje Srbov, Hrvatov in Slovencev bo v pravoslavni kapeli v Ljubljani (vojašnica vojvode Mišića) na Vidovdan dne 28. junija t. l. ob 9. uri dopoldne.

u— **Za dijaško kuhinjo «Domovino»** je darovalo uradništvo Slavske banke v Ljubljani 500 Din namesto venca na krsto pokojnega Srečka Brezgarja.

u— **Zveza ljubljanskih Orjun, ženska sekcija,** ima važno sejo danes, v soboto, ob pol 7. zvečer v areni Narodnega doma. Udeležba za vse članice obvezna.

u— **Ljubljanski Sokol** opozarja na svoj «Kresni večer», ki ga priredi v ponedeljek 23. t. m. na letnem telovadišču pod Tivoljem z jako zanimivim in bogatim sporedom.

u— **Kresni večer** v restavraciji in kavarni «Zvezda» priredi «Atena» v prid društvenim svrham. Godba, kolo sreče itd. «Atena» je v najlepšem razmahu. Sportna igrišča so polna mladine, ortopedski zavod tik pred otvoritvijo, otroško igrišče se otvori s početkom počitnic. Priprave, vzdrževanje prostorov — vse kliče po dohodkih. Pridite vsi, ki ljubite mladino, da ji v veselju in zabavi pomagate!

u— **Društvo za zgradbo Sokolskega doma** v Šiški priredi jutri, v nedeljo, na dvorišču g. Brandta v Sp. Šiški na Celovški cesti veliko veselico, spojeno z javno telovadbo. Začetek ob 16. Spored bogat. Sodeluje godba dravske divizije pod osebnim vodstvom kapelnika gosp. dr. Cerina. K udeležbi vabi odbor.

u— **Občni zbor društva «Soča»** se vrši danes ob 8.30 zvečer pri «Levu». Vabi vse članice odbora.

u— **Pevci šentjakobskega pevskega zbora.** Zadnja vaja v sredo 25. t. m. po vaji prijateljski sestank. Udeležba obvezna. Danes ob 20. vaju v Glasbeni Matici zaradi proslave 70letnice Vrhovnika. Vsi in točno!

u— **Krvava drama** na Kongresnem trgu. Martin Pavliš, ki je hotel v četrtek zjutraj na Kongresnem trgu umoriti svojo ženo, je predan sodišču. Marija Pavliševa se zdravi v splošni bolnici, vendar rana po mnenju zdravnikov ni nevarna in bo, ako se ne pojavijo kake komplikacije, kmalu ozdravla.

u— **Čevljarški priročajni tečaj,** ki ga je priredil urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, se zaključi jutri, v nedeljo, z razstavo izgotovljenih del. Razstava bo otvorena od 9. do 12. ure dopoldne v prostorih drž. dvorazredno

trgovske šole, Kongresni trg 2, II. nadstropje. Tečaj je vodil čevljarški mojster Josip Steinmann. Vsi člani čevljarške zadruge se vljudno vabijo, da se razstave udeležijo.

u— **Osnovna šola** v Mostah razstavi ženska ročna dela, risbe in pismene izdelke v nedeljo 22. t. m. Razstava je odprta od 8. do 12. in od 14. do 18. K obilnemu posetu vljudno vabi vodstvo.

u— **Policijske prijave.** Od četrta na petek so bili prijavljeni policiji sledeči prestopki: 2 tatvine, 3 kaljenja nočnega mira, 6 prestopkov cestnega policijskega reda, 3 prestopki pljanosti, 2 utopitvi, 1 prodaja sumljivih predmetov, 4 prestopki pasjega kontumaca in 2 prestopki obrtnega reda.

u— **Cigavo je blago?** V noči na 20. t. m. okrog starih zjutraj je prijel stražnik na Marijinem trgu 25letnega moškega, ki je nesel v vreči razno blago. Po pregledu na stražnici se je izkazalo, da je bilo v vreči 11 papirnatih vrečic sladkorja v kockah, 3 in pol kilograma masti, več zavitkov Frankove cikorijske Kneippove kave, cigaret itd. Aretovane so zveze Ivan Mandič, delavce po poklicu, stanujoč v Mladinskem domu. Blago je brčkone ukraden, čeprav trdi, da ga je kupil od nekega neznanca v Martinovi gostilni na Viču. Mandič je prenočeval že nekaj dni pod različnimi kozolci v mestni okolici.

u— **Tatvina kolesa.** V četrtek dne 19. junija med pol 4. in 4. uro popoldne je bilo ukradeno na vrtu sanatorija «Emona» «Kintakolo», lahko, rjavo pleskano. Pred nakupom svarim ter prosim vsa koga, ki bi videl koga voziti se z gorlo opisanim kolesom, da to javi takoj na najbližji policijski stražnici ali na deželni pri orožniški stanici. Onemu, ki ga izsledil, plačam nagrado. — Mastnak, gled. sluga.

u— **Tudi on se je hotel voziti.** 31letni invalid Adolf Hrovat iz Šmihela je prišel v četrtek dopoldne pred Invalidski dom in opazil tamkaj trokolo, last invalida brez obeh nog, Alojzija Zagarja. Ker se mu je nudila ugodna prilika, je hotel kolo zasesti in odpeljati, bil pa je pravočasno opažen, aretovan in oddan v policijske zapore.

u— **Zaradi beračenja ljudi** po hišah in na ulici je bil aretovan na praznik popoldne star policijski znanec in postopač Karel Spindler. Oddan je bil v policijske zapore.

u— **Trkanje na okno in posledice.** Izvošček Josip G., stanujoč v oglu Zvonarske ulice, je trkal v četrtek okrog polnoči na okno svojega stanovanja in klical ženo. Mimo je prišel stražnik, s katerim sta prišla v kontroverzo, v kateri se je klicalec spozabil in zgrabil stražnika za bluzo. Stražnik ga je najprvo obdelal s pendrekom, vendar pa je bil G. silnejši. Ukrotila sta ga šele dva stražnika in ga zaradi nasilstva oddala v policijske zapore.

Iz Celja

e— **Celjski šahovski klub.** V sredo 25. t. m. se vrši izredni občni zbor v klubovi sobi restavracije Evropa. Pričetek ob pol 9. uri zvečer. Na dnevnem redu je volitev novega odbora. Člani se vljudno vabijo, da se občnega zbora sigurno udeležijo.

e— **Članski sestanek dobrovoljcev celjskega okrožnega kluba** se vrši v nedeljo 29. junija ob 9. uri dopoldne v klubovi sobi restavracije Evropa. Tovarši se opozarjajo, da se v lastnem interesu sestanka gotovo udeležijo. Vršijo tudi volitev novega odbora. Dobrovoljci, ki se sestanka ne morejo udeležiti, naj prijavijo predsedniku kluba z dopisnico svoj naslov.

e— **Incident v klerikalni kavarni «Evropa».** V tem klerikalnem lokalu, katera obiskuje do 99 % naprednih gostov, se je vršil na praznik dne 19. t. m. koncert železničarske godbe. Odgovarjajoč mišljenju večine obiskovalcev je zaigrala godba tudi orjunaško himno ter isto na splošno zahtevanje ponovila. Par klerikalnih gostov se je pa nad tem škandaliziralo in bi bilo prišlo skoraj do mučnega spopada. Mislimo, da se bodo narodno napredni gostje v prihodnje znali takemu klerikalnemu šovinizmu pač izogniti.

e— **Razpisano službeno mesto** v Celju. Pri okrožnem sodišču se odda mesto višjega jetniškega paznika.

e— **Razpis službe mestnega gozdarja** v Celju. Mestni magistrat celjski razpisuje službo mestnega gozdarja. Prošnje je treba vložiti do 3. julija pri predsedništvu mestnega magistrata s sledečimi prilogi: a) z domovnico, b) z zdravniškim spričevalom, c) npravnstvenim spričevalom, d) krstnim listom, d) spričevalom o povoljno prenehanem drž. izpitu za gozdnotehnično pomožno službo in e) spričevali o praktičnem službovanju.

Iz Maribora

a— **Demokratski večer,** ki ga je v sredo zvečer priredilo Gospodarsko-politično društvo za notranje mesto v Narodnem domu, je zelo dobro uspel. Razstavni prostori so bili polni demokratičnih somišljenikov in njih rodbin. Večer je otvoril društveni predsednik g. Meglič, nakar je spregovoril kratko o političnem položaju oblasni predsednik JDS g. dr. Lipold. Sledila je animirana zabava z godbo orkestra in pevskim zborom, ki je menjavala prijateljske razgovore demokratske družine. Razveseljivo je, da se ti demokratski večeri kljub letnemu času vsi dobro obnesejo.

a— **Prememba posesti.** Vest, da je konfekcijska tvornica «Jadranski Lloyd» prešla v last Slavske banke, po naših naknadnih informacijah ne odgovarja resnici. Banka se za to podjetje sploh ni interesirala.

a— **Peti redni občni zbor Maribor. slovenskega ženskega društva** se vrši v ponedeljek dne 23. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Na dnevnem redu je med drugim tudi poročilo o ženskem kongresu v Sarajevu in pa volitev novega odbora.

a— **Zloglasni ruški akti,** ki se nanašajo na preganjanje ruških narodnjakov med svetovno vojno, so se našli. Dogodki iz leta 1914. v Rušah, ki so jih Nemci imenovali kot «Mali Beograd», so znani. Pričakovati je, da dobe izdajalci sedaj primerno plačilo.

Sodišče

§ **Tatvina.** 32-letni Ludvik Klobučar, kolar v Podvrhu pri Somboru, je dne 3. avgusta 1923. vzel pred neko gostilno novo kolo ter na njegovo mesto postavil staro in že obrabljeno. Obsojen je bil na 1 mesec težke ječe. Brezposelni Murko Karel je vzel svojemu službodajalcu razne stvari ter okradel tudi svojo souslužbenko. Zaradi tatvine in vlačugarstva je bil že desetkrat kaznovan. Okrožno sodišče v Celju mu je prisodilo zopet 2 meseca poostrene ječe.

§ **Smola** je izdala čevljarja Karla Sivko iz Botričevca, ko je 7. maja, da bi dal duška svoji jezi, vdril okoli polnoči v zaprto hišo neke 72-letne žene, jo zgrabil za vrat, podrl na tla in jo končno hotel posiliti. Isti obtoženec je dne 16. aprila v Lokarjih iz maščevanja razbil tri šipe na nekem poslopju. Sivka prvo dejanje odločno taj, napadena pa trdi, da ga je spoznala in da je tudi močno dišal po čevljarški smoli. Obtoženec je nadalje odnesel tekom napada več prask po licu, ki so se mu poznale še pozneje, ko je bil aretiran. Okrožno sodišče v Celju ga je obsodilo na mesec dni poostrene ječe.

NEKOLIKO ODGOVORA.

Na zadnji članek g. Merijaka mi dovolite, g. urednik, par opazki:

Ako pregledujem svoje spise in predavanja o slepstvu, ne najdem v njih ničesar, kar bi ne spadalo v slepčevsko literaturo. Ne borim se proti stanovskim tovaršem, ampak čuvam interese našega stanu in pravice strokovnega šolstva. Zavod za slepe je vajagalječe za slepe. Kdor hoče vzgajati slepe, mora imeti sam potrebno učiteljsko in specialno naobrazbo. Da bi mogel biti kdo oproščen vseh predpisanih izpitov za učitelje le na temelju praktičnega, čeprav uspešnega poučevanja, o tem dvomim.

Kar se mene tiče, je res, da sem bil oproščen specialnega izpita iz slepstva. Kako sem utemeljil svojo prošnjo, je znano šolski oblasti in naši organizaciji. Podpiram pa prošnjo z mnogimi izpričevali, ki sem jih prinesel s študijskega potovanja in z dejstvom, da ni bilo tedaj v naši državi nobene izpraševalne komisije. Danes je z ustanovitvijo izpraševalnega odbora v Ljubljani odpravljen tudi ta nedostatek. Izpit pa sam vendar hotel imeti. Zaradi točnosti in v obrambo izpraševalne komisije poudarjam, da sem položil izpit pred državnim izpraševalno komisijo za osnovne in mešanske šole v Linceu, pred katero je položil še marsikateri odlični učitelj za slepe.

Predno mi je bilo izročeno vodstvo šole za slepe in sem začel poučevati, sem študiral slepstvo teoretično in praktično doma in v tujini 9 mesecev. Štud. poročilo je priobčil «Popotnik». Merodajna oblast mi je izročila vodstvo na temelju mojih specialnih izpričeval, ki sem jih predložil. Izpopolnil sem vse, ne baš malenkostne pogoje, ki jih je navajal tozadevni razpis bivšega poverjenstva za socialno skrbstvo. — Jos. Kobal.

Lastnik in izdajatelj Konsorej «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Vremensko poročilo

Ljubljana 20. junija 1924.

Ljubljana 806 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno — 10	Pa davice mm
Ljubljana .	7.	761.8	17.8	vzhod	jasno	—
Ljubljana .	14.	768.3	27.3	jug	več. obl.	—
Ljubljana .	21.	768.5	22.8	brezvetra	"	—
Zagreb .	7.					—
Beograd .	7.					—
Dunaj .	7.	761.0	14.0	brezvetra	jasno	—
Praga .	7.	760.6	13.0	jug		—
Inocost .	7.	768.9	12.0	zapad	vč. jasn	1.0

V Ljubljani barometer nižji, temper. višja.

Solnce zahaja ob 4.5, zahaja ob 19.58

Dunajsko vremensko poročilo: Po vsej Avstriji je bilo včeraj lepo vreme. Na Tirolskem, Štajerskem in na Koroškem se je dvignila temperatura nad 25 stop.

Tudi davi je bilo povsodi oblačno. Napoved za soboto: Lepo vreme z lokalnimi nevihtami.

Kino „Ljubljanski dvor“

Telefon 730.

21. junija
Elegantno Ljubka Ossi Oswalda Plesnina
v filmu

„DAMA S KRINKO“

ali

„Kraljica Alhambre“.

Briljantna burka v 5 dejanjih v glavni vlogi Ossi Oswalda.

Predstave ob delavnikih ob 1/5. 1/8. in 9., ob praznikih ob 1/11. dopoldne, 3. 1/5. 6. 1/8. in 9. uri. 322a

Iz življenja in sveta

Umor iz veselja do senzacije

Pred dobrimi tremi tedni je bil edini sin čilcaškega milijonarja Jakoba Franka, 12letni Robert, par korakov od domače hiše ugrabljen, odpeljan in potem umorjen. Morilec sta stara komaj 19 let in sina milijonarjev. Pišeta se Natan Leopold in Richard Loeb.

Oba sta bila velika prijatelja in nadarjena visokošola, zlasti Leopold, ki je študiral naravoslovje. Mnogo prijateljev nista imela, ker sta občevala le med seboj in se brigala samo za svoje študije in zelo mnogo čitala, skoro izključno znanstvena dela. Leopold je lovil posebno ptičje, jih naravnost s peklensko naslado jihil in potem nagačal, tako da je imel prav lepo zbirko, ki so jo celo profesorji posejali v znanstvene svrhe. Bogastvo staršev jima je omogočalo razkošno življenje, ki sta ga okusila do dna. Posledica je bila, da sta se zelo kmalu naveličala vseh naslad, ki jima jih je nudilo življenje. Stavila sta si za cilj, da umorita človeka, samo da vidita, kake občutke ima morilec. To sta tudi enično priznala preiskovalnemu sodniku.

Umor je bil pripravljen že več mesecev. Najprej sta si izbrala za žrtev drugega dečka, sina milijonarja Rosenvalda. Kasneje pa sta se odločila za Roberta Franka. Značilno je, da je bil Loeb bratranec nesrečne žrtve in jo je sam izvalil v zasodo. Robert se je vračal iz šole, ko sta ga morilec čakala. Povabila sta Franka, naj prisede v njun rdeči avto, da ga popeljeta domov. Rdeč avtomobil sta najela že dolgo, in sicer rdečega baš zato, ker je bil zelo podoben Leopoldovemu in bi s tem morilec lahko dokazala svoj alibi. Komaj pa so se vrata voza zaprla, sta morilec ubila dečka z diletom po glavi, potem pa sta ga zadavila s curjco, ki sta mu jo ovila okoli vratu. Obdukcija trupla je kasneje dognala, da je moral biti Franks mrtvež že po prvih udarcih z diletom. Vse to se je zgodilo ob belem dnevu, popoldne, v sredini Chicage, ko je avto vozil po najprometnejših cestah. Morilec sta zavila svojo žrtev v plašč, sta jo z naravnost satansko naslado razrezala, ji s kislimo popolnoma spali obraz, da ne bi bilo mogoče dečka spoznati, in ga končno vtaknili v bližnji železniški tunel mesta v vodovodno cev z glavo navzdol. Leopold in Loeb sta kasneje sežgala obleko Frankovo, njegove čevlje in pas pa sta na povratku v mesto vrgla nekam na travnik. Ko sta se morilec povrnila v Chicage, sta najela nekaj lahkoživih deklet in z njimi prebila vso noč v prirnični zabavi po raznih kabareti. Še prej pa sta s starši Franka insecirala komedijo.

Roditelja žrtve sta bila zelo vzne- mirjena, ker toliko časa ni bilo domov njunega edince. Tekom popoldneva je bil oče Frank poklican na telefon, kjer mu je neki Johnson sporočil, da je njegovega sina odpeljal in da se nahaja deček na varnem. Žrtev pa je bila že pet ur mrtva. Dejal mu je, da more zopet dobiti svojega sina proti odkupnini 10.000 dolarjev, ako mu jo izroči na način, ki mu ga bo sporočil prihodnji dan. Oče Franka je sicer takoj obvestil o stvari pristojnega policijskega urad- nika, prosil ga je pa, naj zaenkrat niče- sar ne stori, ker je Johnson stavil po- goj, da mora ostati vsa stvar tajna. Ko so drugo jutro našli ubogega Roberta mrtvega, so ga prepeljali v mrtvašnico, oče pa se ni brigal za umorjenca, ker je sklepal, da je njegov sin še živ in da ne more biti identičen z žrtvijo. Skoraj istočasno je dobil stari Franks pismo, spisano s strojem, v katerem se mu je zagotavljalo, da se dečku ni zgodilo nič hudega. Zahtevali so, naj se zavije odkupnina v papir, vtiakne v

škaflo za cigare in jo pripravi za po- poldne. Oče je takoj hitel v banko, dvignil potrební denar, ga dal v škaf- lo in potem čakal nadaljnjih navodil neznanih storilcev z bojaznijo in prič- kovanjem v sre. Šele proti 4. uri po- poldne mu je Johnson telefonično spo- ročil, da mu pošlje rumen avto, s kate- rím naj prinese oče škaflo z denarjem na gotov kraj. Ko je trpinčeni oče še čakal na rumeni avtomobil, ga je pokli- cal k telefonu njegov svak Gresham in mu sporočil, da je mali Robert mrtvež in da je ravnokar spoznal njegovo trup- lo. Franks je drvel v mrtvašnico in se je moral prepričati, da je res strašno razmesarjena žrtev njegov Robert.

Medtem ni nihče pazil na rumen av- to, ki je zastoj čakal na denar in se potem zopet vrnil, odkoder je prišel. Morilec sta komedijo jako dobro za- mislila, ker je moral po njihovih raču- nih leteti ves sum na »Johnsona«, ki je moral veljati za morilec. S celo vrsto tajnstvenih navodil sta mislila Leopold in Loeb izvesti starega Franka z eks- presnim vlakom proti jugu, kjer naj bi na določenem mestu vrge škaflo z od- kupnino skozi okno vlaka. Morilec bi v bližini čakala in potem z denarjem v žepu pobegnila v pripravljenem avto- mobilu v nasprotno smer.

Kakor vedno, tako sta tudi v tem primeru morilec prezrla malenkost, ki jima je postala usodepolna: Pri svoji žrtvi je zgubil Leopold očala, ki so jih kaj kmalu spoznali kot njegovo last. Roka pravice je zasačila zverjo v šlove- ski podobi, še predno sta mogla slutiti, da so jima že za petami. Pred preisko- valnim sodnikom sta Leopold in Loeb popolnoma mirno govorila o umoru, ki sta ga izvršila in slikala najprijazno po- drobnost z zaželeno jasnostjo in na- tančnostjo. Dolžila sta le drug drugega, da je on ubil žrtev z diletom po gla- vi. Zeli se, da se lo Leopold zaveda resnosti položaja in se pred vsakim za- siljanjem posvetojuje s svojim odvetni- kom. Loeb misli, da jo bo odnesel s par leti ječe.

Proces, ki se bo vršil nemara še ta mesec, obeta postati čredna senzacija.

† Josip Labor

Zgodovina slepstva nam kaže, da so smatrali ljudje nekdanj slepca za manj- vredne človeško bitje. Menili so, da ga sploh ni mogoče vzgajati. Ta predsodek so ovrgli slepci sami, ko so praktično pokazali, da imajo iste duševne zmog- nosti kakor normalni ljudje. Našteli bi la- hko mnogo zgledov iz vseh časov in na- rodov. Našli bi slepce kot filozofe, juri- ste, zdravnike, jezikoslovce, zgodovinar- je, matematike, pesnike, pisatelje, glas- benike itd.

Pred kratkim je umrl na Dunaju J. Labor, ki je bil izborn glasbenik in skla- datelj. Rodil se je 29. junija 1842 v Ho- rovicah na Moravskem. Bil je slep od rojstva. Ze v zgodnji mladosti je po- kazal izredno nadarjenost. Roditelji so ga vzgajali prav skrbno. S 7. letom so ga oddali v vzgojevališče za slepe na Dunaj. Tukaj so kmalu spoznali njegovo nadarjenost za glasbo. Negoval ga je po- sebno glasbeni učitelj Sechter, eden iz- med najimennitnejših glasbenikov na Du- naju.

Deček je ostal v zavodu 9 let. Obvla- dal je klavir popolnoma. Pričel se je tu- di več jezikom. Čital je pridno Shakes- pearea in druge klasike v točkopisu. Pri- svojil si je s tem obširno znanje in izob- razbo. Obiskoval je nato še konservato- rijski in postal pianist.

Kot 20 letni pianist je podvzel kon- certno turnejo po širnem svetu. Zaradi izbornega umetniškega prednašanja je kmalu zaslovel kot Beethovnov interpret.

Labor se je posvetil nato izključno igranju na orgle in kmalu postal svetov- noznan mojster-orglar. Vse je občudova-

lo njegovo krasno igranje in njegovo skladateljsko fantazijo. Neštete njegove skladbe uživajo velik ugled. Skladbe za klavir, sonate za gosli, za čelo in klavir, C-dur kvartet za klavir, kvintet za klavir v E-molu s kontrabasom, več skladb za klavir in orkester spadajo med naj- izbornejše glasbene umotvore.

Labor je imel odlične prijatelje. Na Dunaju so se zbirali pri njem razni glas- beniki. V najintimnejših odnosih je ži- vel z družino Wittgensteinovo. Imel je tudi mnogo učencev, ki ga bodo ohranili gotovo v častnem spominu. Nastopal je v raznih koncertnih dvorinah dunajskih. Izven domovine je bil njegov največji pri- jatelj slepi kralj Jurij Hanoveranski, čig- ar komorni virtuoz je bil Labor.

Iz njegove šole je izšlo več glasbeni- kov: Braun, Schönberg I. dr. Njegovi prijatelji so ustanovili društvo »Labor- Bund«, ki si je nadelo častno nalogo za- lagati Laborjeva dela.

Za svoje plodonosno delovanje je pre- jel Labor številna odlikovanja. Pravta- ko je bil častni član mnogih glasbenih akademij, pevskih društev in drugih dru- štev za znanost in umetnost. Za slepstvo se je zanimal intenzivno in je bil član vseh dunajskih društev za slepe.

Njegov pogreb je bil veličasten, pa tu- di pretresljiv, ker se ga je udeležilo na- stotine slepcev.

Umril je mož, a duh njegov živel bo vedno med nami. Jos. Kobal.

Tragedija Matteotti

Prizori pri žalni maši za umorjenim Matteottijem.

Pred cerkvijo Santa Maria del Popolo v Rimu, kjer se je vršila v petek žalna maša za umorjenim poslancem Matteot- tijem, se je odigral gniljiv prizor. Ko je prišla pred cerkev vdova Matteottija, ji je množica, ki se je zbrala pred cerkvi- jo, priredila manifestacije in izražala sim- patije. Kričali so »Dol z morilci!« Gospa Matteottijeva je s solzami v očeh odgo- vorila: »Vrnite mi truplo, ker je moj!« Isčite ga, isčite ga!« V tem trenutku je šel mimo višji častnik s celo vrsto odli- kovanj na prsih. Sestra Matteottijeva vdove je pokleknila pred častnika, po- ljubila njegove redove in rekla: »Vi, ki ste junak, skrbite za to, da se najde trup- lo«, gospa Matteottijeva pa je dodala: »Recite ljudem, da Matteottijeva vdova ne kliče po maščevanju, ampak hoče le truplo svojega moža, ki je njeno.«

V torek popoldne je šla Matteottijeva s svojo sestro v Vatikan, kjer jo je spre- jel kardinal-državni tajnik Gasparri, ki je sporočil papežu željo vdove, naj bi jo sprejel. Papež pa ni mogel ustreči želji, ker je bil zelo zaposlen in je obljubil, da sprejme vdovo čez par dni. Med tem pa ji je poslal svoj apostolski blagoslov.

× Amerika dobi nekoliko vlage. Zakon o dovozu piva, ki ga je predlagal kongres, je bil pravkar sprejet. Seveda gre tu le za pivo v »medicinske svrhe« — toda korak je to naprej (ali pa nazaj), prav tako, kakor je bilo svoj čas na Islandiji.

× Porast psov v Franciji. Po vol- ni se je začelo opaziti na Francoskem, da se vsako leto pomnoži število psov od 200.000 do 300.000, vendar pa s tem še ni doseženo predvoljno število. Leta 1924 je bilo po statistiki 3.855.329 psov na Francoskem, t. j. za 700.000 več kot l. 1900. Vojna je vzel okoli enemu mili- jonu psov življenje. V januarju se je zvi- šalo število na 3.313.116. Od tega števila je bilo približno 2 in pol milijona kmet- skih psov, pol milijona lovskih in osta- nek hišnih psov. Danes pride na vsakih 12 prebivalcev Francije po en pes.

× Brezžični brzojav. V Nemčiji so uvedli že pred dvema letoma hitre brez- žične brzojavke med nekaterimi mesti. Podano je jamstvo, da se taka brzojavka

dostavi naslovniku 15 minut po predaji. Med Češkoslovaško in Nemčijo se sedaj vrše pogajanja za uvedbo hitrih brez- žičnih brzojav. Za tako vrsto naglega poročevanja se posebno zavzemajo pra- ške banke. Pri tej priliki bodi omenjeno, da se je koncem leta 1923. nahajalo na

vsem svetu 16.122 brezžičnih oddajnih postaj, od teh 1117 obrežnih, 14.560 la- dijskih, 393 v notranjosti držav in 52 po- staj na zrakoplovih in letalih. Skoraj v vseh državah je treba prositi pristojna državna oblastva za dovoljenje za insta- lacijo brezžičnih naprav.

Kraljestvo mode

Poletje

Nase lepe čitateljice so se gotovo že oskrbele z vsem potrebnim. Zato jim no- čemo dati nikakih nasvetov in navodil. Bilo bi že tako prepozno. Zanimalo pa jih bo gotovo vse eno, ako jim nudimo v naslednjem par mičnih slik, posnetih iz zadnjih modnih žurnalov, ki pri da- našnjih gnutnih razmerah mnogim na- šim ženam in deklicam niso pristopni, zlasti ne onim na deželi. Opozorjamo pri tem zlasti na solnčnice, ki jih je kraljica Moda po večletnem odmoru zo- pet poklicala v službo. Seveda pa so se, povrnil precej spremenjeni. Ročaj je ka- kor pri dežniku kratak in debel, streha plitka, včasih docela vodoravna, da je solnčnik tak kakor bi prišel naravnost iz Kine ali Japonske. V žurnalih prevla- dujejo obleke s sicer lahkiimi, a dolgiimi rokavi, na ulici pa so v ogorčni pre- moči halje brez rokavov ali pa samo z naznačenimi. Mirno lahko greš na ulico v zimski večerni toaleti, če le ni preveč ekstravagančna.

Hočete še par pariških kapric? Noga- vce so od dneva do dneva tanjše, že naravnost rafinirano prozorne, da težko razločijo, ali so sploh na nogi ali ne. So v najrazličnejših barvah, včasih pre- pletene z zlatimi nitkami ali pa celo po- sate z dragulji, da se nehoti bojiš za nežno kožo na polnih mečah elegantne, razmekhčene damice.

Vedno manj pa je tudi čevljev, ki pa zato niso nič cenejši; prej obratno. Še vedno so moderni čevlji iz krokodi- love in kačje kože v vseh mogočih bar- vah.

Halja iz satena, v katerega so vstigne- ni modri kvadrati. Okrašena je s pliseji iz belega satena.

V plavalnih kostumih je docela prevla- dala kombinacija črne in bele barve. Vse drugo so izginile. Tudi trikoji v kolikor se še rabijo, so iz teh dveh barv.

Prostost

Gospa Adela Bentollet je imela po- poldne več opravkov v mestu. Napra- vila je še dva obiska in se vrnila do- mov ob pol sedmih, ker je hotela biti doma prej kakor njen mož, ki je prih- al redno ob sedmih. Komaj je pregle- dala pripravda za večerjo, so se vrata stanovanja odprla.

— Kaj, Edmond, se je začudila mla- da žena, ali si že prišel?

— Da, Adelica, toda bom moral zo- pet oditi. Takoj ti razložim, zakaj.

Gospod Bentollet je hitro dihal vsled nagle hoje. Njegov široki obraz je bil živahen. Obrisal si je plešasto čelo, pri- tisnil svojo kosmato brado na lice bri- ke ženice in prišel kramljati z njo lju- bezno, kakor je imel navado:

— Ljubica moja, velik dogodek, ne- navaden dogodek... ena, dve... uga- ni! Tvoj ljubček ne bo danes večerjal s teboj, ampak oblekel smoking in od- šel. Kupčijska pojedina: Vernisset, Avril, Smitsen, velika kupčija sklenje- na... Adelica bo sama doma... Kako se bo dolgočasila... Prvič v sedmih letih, odkar sva poročena, ne bova večerjala skupno. Prišel bom šele okoli polnoči.

Preoblekel se je in odšel.

Adela je šla počasi v svojo sobo... Da, prvič v svojem sedemletnem zaku- nu bo cel večer sama.

se je spraševala.

Naenkrat se je je polastila deklška razposajenost. Lahko bo delala cel ve- čer, kar bo hotela!

Hitro se je preoblekla v črni, z zla- timi nitkami vezeni pyjama, ki ga je kupila pred več meseci iz gole prešerno- sti, četudi je vedela, da si ga ne bo upala obleči, ker je imel njen mož v tem oziru moralne predsodke. Šla je v salon in čakala na večerjo mila portno vino, kadila cigarete s pozlačenim ro- bom in pričela čitati roman lahke vrste.

Pri večerji je čitala dalje. Postavila je na mizo tudi vazo, napolnjeno z rde- čimi vrtnicami, dekoracijo, ki jo je Ed- mond iz higijenskih ozirov prepovedal. Čeh da vonj cvetov povzroča pri jedi glavobol. Po vsaki jedi je skladila eno cigareto; sobarica se ji ni mogla naču- diti.

Po večerji je šla Adela v salon, si dala servirati kavo in likerje namesto čaja, ki sta ga navadno pila z možem. Potem je odšla v služabnice, da se je tako čutila popolnoma sama v stanovanju.

Odprla je klavir in igrala same klu- sične komade namesto lahkih operetnih melodij, katere je njen mož navadno hotel poslušati. Čudno, dočim je ona ljubila kratkoročne povesti, toda resno godbo, je on nasprotno dajal prednost resnim knjigam, toda lahkim melodi- jam.

Zanrla je zopet klavir, se viedla v

naslanjač, si zopet nalila likerja, pri- žgala novo cigareto in še dišečo svečo... Vse te nedolžne domislje so jo otroško zabavale. Kako ji je dobral Svobodna jet! Kako se zabavala...

... In kako hitro potekajo ure! Naenkrat bo polnoči. Pospravila bo čaše, slekla svoj pyjama, odprla okna, da se raz- kadí duh dišave in tobaka. Prišel bo Edmond... In jutri večer in naslednji večer in vse večere bo tu... okoren, gostebeseden in ne bo hotel ustreči nje- nim nedolžnim fantazijam. Nič več ne bo sama, nič več prosta. Ali naj čaka drugih sedem let, da bo imela zopet cel večer samo zase?

Premišljala je. Naenkrat se ji je zja- snil obraz: prosila bo Rogerja Larbela, naj ji pomaga.

Roger Larbel, Edmondov tovariš iz otroških let, je bil hišni prijatelj. Po- vabljen je bil vsak četrtek na večerjo. Neženjen, premožen, brez dela, dvor- ljiv, odkritosrčen in ljubezljiv, je bil Adeli v resnici simpatičen. Da, gotovo, on jo bo razumel in ji pomagal.

Ker je naslednji četrtek prišel Roger Larbel priliko govoriti z njim na samem.

— Dragi prijatelj, prosila bi vas za neko uslugo, je začela nekoliko v za- drugi. Potem se je pa odločila in pri- čela odkritosrčno pripovedovati o div- nem večeru, ko je bila sama doma. Pro- sila je Rogerja, ali ne bi ji hotel pripo- moči do takih prostih večerov, in sicer

na ta način, da bi povabil kak večer Edmonda samega.

— Toda on noče principijelno nika- mor brez vas, je pripomnil Larbel, ki je je poslušal z zanimanjem.

— Zato pa prosim vas te usluge, ker imate mnogo vpliva nanj. Njemu bo dobro storilo, da se razvedri drugje, meni pa, da ostanem sama... Ali razu- meni? ...

— Da... razumem.

Larbel se je nasmehnil.

— In mislim, da sem že tudi našel sredstvo.

— O kako ste prijazni! je vzkliknila z otroškim zadovoljstvom. Toda tiho! Edmond je tu...

Robert Larbel je držal besedo. Čez tri dni je povabil Edmonda na večerjo v svoj krožek. Edmond si je dolgo po- mišljal, potem pa sprejel vabilo.

— Več, srček, bal sem se, da te uža- lostim, je rekel, pa me je tako dolgo pregovarjal in mu njeam mogel odreči. Adela je prežvečala zopet krasen večer. Temu je sledil čez osem dni tretji in potem zopet eden.

Nekoga dne je spoznala, kakšnega sredstva se je poslužil prijatelj Larbel. Opazila je, kako z zanimanjem prouč- va njen mož knjigo o igri »bridge«. Sil- na strast se je polastila Edmonda do te izgre, tako, da je pozabil svoje prejš- nje principe o zakonski dolžnosti. In naslednji ponedeljek ji je naznanil, da bo ta večer in odslej vsak ponedeljek in

petek večerjal v krogu svojih soigra- cev, da bodo lahko prej pričeli z igro.

Adela je bila zadovoljna; ravno e vso slastjo povečerjala, ko ji je soba- rica naznanila prihod Larbela. Začuda- na in nekoliko vznemirjena je zamenja- la svoj pyjama s hišno obleko in spre- jela Larbela.

Larbel je počakal, da je sobarica za- prija vrata salona, potem pa se je po- membno in smešno približal Adeli.

— Tu sem, je rekel tiho. Tu sem, ljubica!

— Kaj! se je začudila Adela.

— Razumel sem vas, ljuba moja, je nadaljeval Larbel. Razumel vašo dra- žestno zvijačo. Ker ste spoznali, kako silno vas na tistem ljubim, in ker ste mi hoteli vračati ljubav, ste se mi zaupali in prosili, naj odstranim vašega sopro- ga. Sedaj, ko ga imajo v oblasti kvar- te, bova lahko dvakrat v tednu brez skrbi sama tukaj...

Hotel jo je objeti. Sunila ga je proč. treslo se od jeze in sramota. Torej si je ta neumnež domišljeval... Šla je in odprla vrata.

— Dragi moj gospod, je rekla, ka- zoč na vrata, bili ste tako prijazni in mi pripomogli do samotnih večerov, toda ako mi jih s svojo navzočnostjo pokvarite, ne bo več kaja. Če že mora biti, da me kdo dolgočasi, včasno raje vidim, da me dolgočasi moj mož, pa ne vi.

Gospodarstvo

Opasnost svinjske kuge v Jugoslaviji

Svinjereja je po celi državi precej razvita in donosna panoga kmetijstva, ki da mnogo preostanka za izvoz. Znano pa je, da je zlasti v južnih pokrajinah naše države svinjereja močno nazadovala, in to največ zbog kužnih bolezni, proti katerim v tamošnjih krajih doseganje mere oblasti ne zadostuje.

Nedavno je izšel v glasilu združenih veterinarjev v Beogradu, v »Jugoslovenskem veterinarskem glasniku«, izpod peresa Evgena Romana (Zagreb) članek, ki napoveduje močno razširjenje svinjske kuge v bližnji bodočnosti. Vsebinska članaka je v kratkem nastopna:

«Ze v početku prošle zime se je pričela ponekod svinjska kuga opasno pojavljati. Huda zima okrog božića je nekoliko zadržala širjenje kuge, a sedaj se zopet že več tednov čuje glasovi o ponovni pojavi epidemije te bolezni v raznih krajih države.

Od decembra 1923. do konca marca t. l. se je v Jugoslovenskem serumskem zavodu v Zagrebu na doposlanem materialu od 16 ubitih svinj ugotovila v 12 primerih svinjska kuga, to je 75 odst. Zato se je bati, da se bo z nastopom toplega poletnega vremena kuga močno razširila in da bodo nastopile težje epidemije.

Gotovo ena izredno važnih nalog veterinarjev je, da prepreči nastop takih epidemij. Prvi pogoj, da ne omogoči ali vsaj zavira razširjenje te kužne bolezni, je vsekakor in brezpogojno potrebno, da se predvsem ugotovi točna diagnoza bolezni.

Svinjska kuga je najhujši neprijatelj naših svinjerej. Povzroča ogromno škodo, in sicer največ s tem, ker po mednarodni veterinarski konvenciji izvoze zabranjeno uvoza s strani drugih držav; s tem pa nastanejo za celo okuženo državo težke perturbacije v trgovini. Smatramo, da je opasnost večjega razširjenja te bolezni v letošnjem letu nedvomna. Svinjska kuga je star sovražnik naše svinjereje, ki že od leta 1895. uničuje to panogo našega gospodarstva.

Potrebno je, da država vzame celo za delo čimprej v roke in da že sedaj, dokler se ta kužna bolezen ne razširi v večjih dimenzijah, odredi vse varnostne mere za omejevanje in uničevanje te bolezni. Potrebno je, da živnozdravniki čim pogosteje obiskujejo vasi, da pogledajo v vsak posamezni svinjak in da se prepričajo o zdravstvenem stanju svinj ter da takoj odrede potrebne mere. Po zakonu o ureditvi veterinarstva je dolžen vsak gospodar, čim opazi bolezen, da prijavi to pristojni oblasti. Oblast je dolžna odposlati živnozdravnika, ki mora v primeru kužne bolezni podvzeti vse zdravstvenorezervativne mere, da se širjenje ustavi.

Tako se mora delati po veterinarski konvenciji v vseh državah. Na žalost naši kmetje, kadar jim pogine prase, to enostavno zakopajo, ne da bi se nadalje brigali za zado. Tako se bolezen neovirano dalje širi in šele, ko je bolezen razširjena v večjih dimenzijah, doznajo zanjo veterinarske oblasti.

V drugih državah, kakor n. pr. v Združenih državah in Nemčiji, obstoje posebni zavodi, ki se bavijo s proučevanjem svinjske kuge in ki organizirajo pobijanje te bolezni. Tam imajo tudi jako uspešna zdravila proti kugi. Svinjska kuga se la v početku omejiti in zatreti. Dolžnost naših oblasti je, da čim prej uvedejo vse mere.

Pri nas v Sloveniji svinjska kuga — kolikor je sklepali po uradnih podatkih — ni razširjena. Po zadnjem izkazu o stanju živalskih kužnih bolezni z dne 14. t. m. so bili le posamezni primeri svinjske kuge: v ljubljanski oblasti v 6 občinah (okuženih 14 dvorcev), v mariborski oblasti pa v 4 občinah (okuženih 10 dvorcev). Svinjska rdečica šteje le malo več primerov: v ljubljanski oblasti v 14 občinah (18 dvorcev) in v mariborski oblasti v 7 občinah (11 dvorcev). Vendar pa bi bilo opasno tudi za Slovenijo, kjer je sicer kmetstvo prebivalstvo v tem pogledu v primeri z drugimi pokrajinami države prosvetljenije, ako bi se v naši sosesčini pojavila epidemija kuge v večjem obsegu.

Tržna poročila

Železni in jekleni trg (20. t. m.). Z vseh važnejših evropskih tržišč z železom in jeklom prihajajo vesti o slabem razvijanju kupnje. Največ o krivem nepovoljnemu stanju napete prilike na demarnem trgu. V Nemčiji tožijo posebno zaradi pomanjkanja denarja. Drugače se po nemškem blagu mnogo povprašuje iz inozemstva. Na češko-slovaškem železnem in jeklenem trgu je precej mirno. Izvozne prilike so se poslabšale. Negotovitost na francoskem trgu vpliva tudi na izvozno možnost češko-slovaških podjetij. Ne prestane fluktuacije frankove devize ne dopuščajo v Franciji redne kupnje. Noritajo: sirovo železo št. 3 fr. 360 do 370, hematit fr. 430—450, groba ploščevina fr. 70—80. Belgijski trg urpi pod istimi okolnostmi kakor francoski; domači kupci sklenejo le malo kupiti. Na zunanem trgu se občuti zopet nemška konkurenca. Notirajo: železo v palicah belg. fr. 625—635, tračnice belg. fr. 700, groba ploščevina belg. fr. 775, srednja ploščevina belg. fr. 825 do 830. Siemens-Martinovo jeklo belg.

fr. 650, sirovo železo belg. fr. 390. V Luksemburgu je za enkrat položaj ugodnejši, ker je povpraševanje iz inozemstva po sirovem železu zaradi stavke v Poruhru precejšnje. Cene so zaradi tega poskočile. Tudi izvoz iz Anglije je podel. Domači konzum je istotako rezerviran. Cene so spričo takih razmer znatno oslabele, tako da producenti pri teh cenah ne pridejo na svoj račun.

Novosadska blagovna borza (20. t. m.). Pšenica: baška, 79—80 kg. 2%, 300 do 305. Ječmen: baški, 67—68 kg. 270—275. Oves: baški 275—280. Turšica: baška, 230—232.5. Fižol: baški, 600—610. Otrobi: baški, 195. Cene moki nespremenjene. Promet nekoliko blagi od običajnega. Tendence nespremenjena.

Svinjski sejem v Mariboru (20. t. m.). Dogon 231 svinj. Povprečne cene so bile: prasec, 5—6 tednov stari, 137.50—225 Din; 7—9 tednov 250—300; 3—4 mesece 650—700; 5—7 mesecev 750—950; 8—10 mesecev 1050—1200; 1 leto stari 1500 do 1875 Din za komad. Kilogram žive teže 15—17.50, mrtve 20—23.75 Din.

Naša trgovina z Italijo. Po uradnih italijanskih podatkih se je v prvem četrtletju izvozilo iz naše države v Italijo blaga v vrednosti za 103.5 milijona lir, dočim se je iz Italije uvozilo k nam blaga za 94.5 milijona lir. Glavni predmeti, ki jih je uvozila Italija iz Jugoslavije, so bili: stavbni les, goveda, konji, dva za kurjavo in prevoz. Izvozila pa je Italija k nam največ: bombažno in volno blago, bombažno prejo, riž in prečiščeno količino pšenične moke. Zadnje bi si mi nedvomno lahko prihranili. Bez uvoza nepotrebnih italijanskih predmetov bi bila naša trgovina z Italijo še mnogo aktivnejša, kakor je sedaj. Iz gornjih števk se da sklepati, da bo Italija v svoji trgovini z Jugoslavijo najbrže tudi letos ostala pasivna, kakor je bila v zadnjih dveh letih.

Izdelovanje nove železniške tarife. Iz Beograda poročajo, da se v generalni direkciji železnice izdeluje nova železniška tarifa, ki bo veljala za vse izvozne predmete v tem letu.

Obrtno - industrijska razstava v Sarajevu. V Sarajevu se bo vršila od 27. junija do 6. julija 1924. pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Aleksandra obrtno-industrijska razstava, katere namen je, nuditi čim popolnejšo sliko obrtne in industrijske podjetnosti v Bosni in Hercegovini. Razstava bo vsebovala nastopne glavne skupine: domača industrija, proizvodi obrtništva, vajeniška dela, industrija, izdelki strokovnih institucij, dela umetnikov, slikarjev in rezbarjev. Za posetnike je zagotovljen popust na železnih kraljevine SHS.

Železniška proga Bosanska Krupa-Bihac je v toliko gotova, da se tekom tega leta more pričakovati njena odprtost in izročitev javnemu prometu.

Uvoz živine v Švice. Švicarska veterinarska oblast je ukinila zabranu uvoza klavne živine iz Jugoslavije, Češko-slovaške, Avstrije, Madžarske in Rumunije. S 16. t. m. se je na švicarski meji ponovno uvedla živnozdravniška služba za dovoljenje transporte.

Znižana tarifa za izvoz železne rude. Iz Beograda poročajo, da je prometno ministertvo odobrilo znižanje tarife za izvoz železne rude. Tarifa se bo v bodoče računala po izjemni tarifi št. 2, in sicer pri izvozu za Rumunijo ali preko Soluna.

Dobri izgledi žitve v Južni Srbiji. Iz Beograda poročajo: izgledi žitve v Južni Srbiji so zelo ugodni. Ne samo to, temveč tudi drugi poljski pridelki obetajo najboljšo. Računa se, da bo letina za 40 do 60 odst. boljša od lanske. Le sadja bo malo. Tudi mak ni uspel, zaradi česar bo produkcija opja manjša.

Nova tvornica tkanin iz umetne svile. Dne 1. julija prične tvornica tkanin iz umetne svile Vasa Srdanović i Kahrhel v Pančevu izdelovati raznovrstno žensko tkanino. To je edina domača tvornica te vrste v Jugoslaviji.

Dobave in prodaje. Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 25. junija ponudbe glede dobave strojnega, cilindričnega, vulkankega in dynamo - olja. — Direkcija žup v Sarajevu bo prodala 10. julija približno 25.000 kubičnih metrov lesa na panju. — Pri ravnateljstvu državnih železnice v Zagrebu se bo vršila 10. julija ofertalna licitacija glede dobave 101.000 kilogramov železne pločevine. — Pri ravnateljstvu državnih železnice v Sobotici se bo vršila 10. julija ofertalna licitacija glede dobave 3000 kg preje za mačenje (kudela za zaptivanje) in glede dobave 1000 kg cinkove pločevine in 6000 kg pocinkane pločevine. Najboljeje se pozive v Trgovski in običajni abornici v Ljubljani.

Izravnavna starokronska obveznost med Avstrijo in Češko-slovaško. Iz Prage javljajo: Dogovor med Avstrijo in Češko-slovaško glede izravnavne obveznosti v avstrijskih kronah, nastalih do 25. februarja 1919., je bil te dni podpisan. Pogodba se bo predložila narodni skupščini in bo po izmenjavi ratifikacijskih listin stopila v veljavo. Glede prevzema hipotekarnih terjatev Avstro-ogrske banke po Češko-slovaški se je 6. t. m. sklenila z likvidatorji te banke v Pragi posebna poročila.

Pojemanje nezaposlenosti v Češko-slovaški. Statistični državni urad v Pragi prinaša nekaj podatkov o delovnem trgu v prvem četrtletju t. l. Iz teh podatkov je razvidno, da je število nezaposlenih znašalo konec januarja 193.105 konec februarja 195.872 in je do konca marca padlo na 180.002 osebi.

Češkoslovaška trgovska družba v Rumuniji. Češko časopisje poroča, da osnuje skupina ruskih industrijev v Rumuniji v zvezi z češko-slovaškimi tvornicami podjetje za tekstilno trgovino pod imenom »Severovzhodna družba, prej Vt T. Ptašnikov«. Obratni kapital bo znašal 12 milijonov lejev. Za predsednika uprave nega sveta bo baje izvoljen dr. Kramar.

Veletrgovinski indeks v Češko-slovaški v maju se je napram aprilu znižal za 0.5 na 1015.

Težkoše Austro - Orient banke. Z Dunaja poročajo: Dunajsko trgovinsko središče je otvorilo postopanje prisilne poravnave nad Austro - Orient banko in nad premoženjem osebno jamčujočih družbanikov. Pasiva znašajo preko 4 milijarde aK. Doleniška glavnica znaša 50 milijonov aK.

Insolvenca tvornice mesnih izdelkov v Gradcu. Iz Gradca javljajo: Mesna industrija, d. d. v Eggenbergu poleg Gradca se nahaja v plačilnih težkošah. Ravnatelj podjetja Török je bil aretiran zaradi suma goljufije.

Fuzijska stremiljenja dunajskih srednjih bank. Z Dunaja poročajo: Današnji položaj v Avstriji vedno bolj sili banke v fuzije. Za enkrat sta se združili le Zentralbank der deutschen Sparkassen in Oesterreichische Industrie- und Handelsbank. Vesti o fuzijskih pogajanjih med Kompassbank in Internationalen Handelsbank se zanikujejo. Tudi o Biedermann - banki se širijo vesti, da stremi po fuziji, kar pa banka sama označuje za netočno.

Obliti bankovcev v Madžarski je po izkazu Madžarskega državnega notnega zavoda narasel od 7. do 15. junija za 19.82 milijarde na 2469.82 milijarde mK. Obenem se je zmanjšala kovinska podloga na 21.8 milijona mK. Država se je zadolžila za novih 30 milijard mK.

Sokol

Jugoslovensko Sokolstvo v Parizu. Jugoslovensko Sokolstvo stoji zopet pred važno tekmo, ki mu naj dá priliko, da se ponese ime našega naroda daleč preko mej naše države. Naši borci so neutrudljivo na delu, dan za dnevom se pripravljajo z največjo požrtvovalnostjo za veliko tekmo, ki jih čaka. Tekma ne bo lahka in boriti se jim bo z dobro izvečanimi starimi tekmovalci sedmih drugih narodov. Vzlic temu gredo z velikim navdušenjem v boj, kakor so šli pri vseh dosedanjih mednarodnih tekmah. Naloga vsega jugoslovenskega Sokolstva je, da omogočijo udeležbo na mednarodni tekmi ter žrtvujejo za kritje ogromnih stroškov, kolikor je v naši moči. Dolžnost vsakega brata in vsake sestre je, da prispeva s prostovoljnimi darovi za kritje teh stroškov. Bratje in sestre, zbirajte ob vsaki priliki prispevke za kritje stroškov! Denarne prispevke je pošiljati na naslov: Jugoslovenski sokolski savez, Ljubljana, Narodni dom.

Renata Tyrševa. 15. t. m. je praznovala 70letnico svojega rojstva žena ustanoviteljica Sokolstva dr. Miroslava Tyrševa, sestra Renata Tyrševa, ki je hčerka Tyrševega sodelavca br. Jindricha Fügnerja. Renata Tyrševa je preživela od svojih otroških let vse težke in vesele dni Sokolstva od njegove ustanovitve. Njeno življenje je bilo polno najtežjih bojev in ko ji je usoda izrgala na tak krut način njenega moža, je posvetila vse svoje življenje delu za Sokolstvo in narod.

Kot učenki svojega moža ji je ostala umetnost in Sokolstvo najdražji zaklad vse življenje in z veliko vneto je zasledovala razvoj Sokolstva ter k njemu mnogo pripomogla. Stanuje stalno v domu praškega Sokola, ki ga je postavil njen oče, živeč tako v najožjem stiku s Sokolstvom. Plemeniti ženi želimo k njenemu jubileju, da bi ji bilo omogočeno doživeti še krepkejši razvoj Sokolstva, kakor do sedaj.

IV. zlet Sokolstva v Zalcu se vrši v nedeljo dne 22. junija povodom proslave 20letnice Sokola v Zalcu. Po prihodu jutranjih vlakov se bodo vršile vaje vseh oddelkov na telovadišču. Po skušnjah se zbere Sokolstvo ob 11. do polnoči pred kolodvorom, odkoder pojde povorka mimo Kukčeve sušilnice in dr. Bergmanove vile v trg k občinski hiši, kjer bodo pozdravi. Povorka se bo nadaljevala potem skozi trg na telovadišče. Ob 3. popoldne bo javna telovadba vseh oddelkov s spremljevanjem godbe, nato pa na Roblekovem vrtu obširna ljudska veselica.

Sokolski zlet na Pragersko priredi to nedeljo, dne 22. junija, mariborsko sokolsko okrožje. Na Pragerskem je bilo po prevratu že par manjših sokolskih prireditev, ki so vse lepo uspelo. Tamošnji domači Sokol je zelo agilen in je torej dolžnost narodnega občinstva, da tudi to večjo sokolsko prireditev v bivšem germanskem gnezdu s šulferajnsko žolo kar najštevilnejše obišče. Zveze vlakov so zlasti iz Maribora in Ptujja zelo ugodne.

Sokolsko društvo v Stražišču pri Kranju naznanja, da se je prestavila prireditev, določena za 22. t. m., na poznejši čas.

Sokolski dom na Jesenicah. Dne 18. t. m. je pričel naš Sokol z zgradbo svojega lastnega doma. Gradbeno delo se je oddalo stavbeniku Krenu na Javorniku. Upati je, da bo stavba do letošnjega jeseni pod streho. Dom bo eden najlepših sokolskih domov v naši državi in bo obsegal poleg obširne telovadnice tudi prostore za čitalnico, javno kopalnico, kegljišče in velik, moderno opremljen oder. Jeseniškemu Sokolu bo s tem omogočen širok razmah. Seveda bo zgradba doma stala ogromne vsote in je zato potrebno, da žrtvuje članstvo vse svoje moči in prosti čas, da z nabavo in donajanjem materiala zniža izdatke. Komur pa čast in stan ne dopuščata izvrševanja težakih del, naj z denarnim prispevkom prispeva k dovršitvi ogromnega dela, da rešimo na ta način to važno sokolsko trdnjavo.

Ižansko sokolsko društvo proslavi dne 6. julija 15letnico svojega obstoja z javno telovadbo in veselico.

Sport

Službene objave LNP.

(Iz seje poslovnega odbora od 18. t. m.) Prvenstvena tekma Primorje : Lask dne 22. t. m. se vrši ob 10.30 na igrišču Ilirije, rezervni moštvi nastopita ob 8.45. Službujoči odborniki g. Rud. Gregorič, blagajniško službo vrši S. K. Primorje: cene 10, 5, 3 Din. — Citajo se s pravom nastopa dne 3. julija za S. D. Soštanj: Löschnig Franc, Verbnig Oskar. — S. K. Slovan se kaznuje z globo Din 25.—, ker 15. t. m. ni oddal sodniku sestave moštva. — Zabranjena igra do odločitve kazenskega odbora se izreka igr. Bucik (S. K. Slovan) radi incidenta v prv. tekmi 15. t. m. — Kazenskemu odboru se preda igrače Marchiotti (S. K. Slovan) in Kononenko (Lask) radi nesportnosti v isti tekmi.

Seje poslovnega odbora se vrše odslej redno ob sredah ob 18.15. — Kazenski odbor se sklicuje v sredo 25. t. m. ob 18.15 v Narodni dom, lokal Sportne zveze. K seji se pozivljajo igrači gg. Burger (Jadrani), Kononenko (Lask), Marchiotti in Bucik (Slovan) ter sodnik g. Fink. — Tajnik II.

Zagrebski listi pišejo o moštvu S. K. Ilirije kljub precejšnjemu porazu, ki ga je doživela v četrtku v Zagrebu, še dokaj ugodno. Soglasno poudarjajo kritike, da so bili ljubljanci v prvem polčasu boljše od domačinov. V hitrosti in v starosti na žogo so Ilirijani zelo nadkriljevali Gradjanskega ter vsled tega bili v polju v premoči, ki je pa pred golom niso znali izrabiti. Najboljši del ljubljanskega moštva je bila krilska vrsta, ki je skoraj onemogočila delovanje nasprotnih krilske vrste. Posebno pohvalo zasluži vratar Miklavčič, ki je držal po Mantlerju streljano enajstmetrovko. V napadu je bil poleg Učaka Pammer najboljši. Odpovedal pa je Vidmajer. Kakor javljamo na drugem mestu, igra Ilirija v nedeljo v Ljubljani proti prvemu B-moštvu Gradjanskega. Upamo, da bo Ilirija pri tej nekaki revanš-tekmi boljše odrezala kot v Zagrebu.

Maribor : Ljubljana. Za medmestno tekmo, ki je ostala 3 : 3 (3 : 2) neodločena, je vladalo v Mariboru neobičajno zanimanje, ker se je pričakovalo, da bo Ljubljana postavila močno postavo, ki bo gotovo izvajala zmago. Ljubljanci pa so dosegli le neodločen rezultat, ker je Maribor pokazal igro, po kateri je vsekakor zaslužil zmago. V ljubljanskem moštvu sta bila na mestu edinele srednji krilec Birs in vratar Jančigaj, dočim so bili Mariborčani vsi prav dobri. Zlasti je treba omeniti mariborskega branilca Barloviča, ki se je odlikoval s svojimi izrednimi osvobodilnimi streli. Zalbog je ustrelil na koncu igre diktirano enajstmetrovko, ki bi mogla prinesiti zaslužen zmago Mariboru, v roke vratarja Jančigaja. Prihodnjič se bo moralo poslati v Maribor pač boljše reprezentanco, ki bo mogla res častno zastopati ljubljanski nogometni sport.

Se nekaj zadnjih nogometnih tekem. Zagreb: Prvenstvene: Concordia : Tipografija 4 : 0 (1 : 0), Poštari : Zagreb 3 : 0, Atena : Unitas 2 : 1, Južne železnice : Pekari 5 : 2. Prijateljske: Hašk komb. : Makabi 3 : 1, Viktorija rez. : Gradjanski rezerva 2 : 1. Split: Hajduk : Jedinstvo (Beograd) 6 : 2 in 2 : 1. Brno: Zidenice : Moravska Slavija 10 : 1 (4 : 1). Senzacija.

Plavalni izbirni meeting za olimpijado se je vršil v četrtku na Sušaku. Izidli so nastopni: 100 m: Smokvina (Viktorija) 1:17. 200 m prsno: Pavelli (Concordia) 3:26. Ačaj (Viktorija) 3:36. Malešević (Hašk) 3:49. 1500 m: Rojc (Split) 26:57. Venturini (Viktorija), 200 m: Blažič (Hašk) 2:56. 300 m, dame, prosti stil: Podhorski (Viktorija) 5:57. 400 m: Rojc 6:58. Stafeta 4 x 200 m: Viktorija 12:47. Hašk 14:33. 50 m juniorji: Smokvina 32. Skakanje: Grlice 9.4 točk, Kovačec 8.4. Pilič 7.3. Waterpolo: Viktorija : Hašk 2 : 0 (0 : 0).

Gradjanski S. K. (Zagreb) : Ilirija. — V nedeljo 22. t. m. se vrši na sportnem prostoru Ilirije nogometna tekma, ki bo sigurno zbudila veliko zanimanja. Sestaneta se prvo B-moštvu jugoslov. prvaka Gradjanskega S. K. iz Zagreba in slovenski prvak S. K. Ilirija. Tekma se prične ob 17.30, predigra med Hermese in Slovanom se prične ob 16. uri.

Hazena-tekma Ilirija : Atena. — Ženski rokometni družini Atene in Ilirije nastopita jutri, 22. t. m. ob 10.30 dop. v prijateljski tekmi. Prireditev se vrši na igrišču Atene ob glavnem Trivolskem drevoredu.

Prvenstvena tekma Primorje : Lask se vrši jutri ob 10.30 na igrišču Ilirije. Tekma je za končni placement prvenstvene tabele II. razreda in za napredovanje v I. razred odločilne važnosti. Rezervni moštvi nastopita ob 8.45.

Plavalna sekcija Ilirije. Sestanek v soboto dne 21. t. m. ob 19. v sobi Sportne zveze, Narodni dom. Dnevni red: Plavalna tekma v Novem mestu. Polnoštevna udeležba. — Načelnik.

Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija. V nedeljo 22. t. m. skupen izlet na Vrhniko, in trening do Logatca. Odhod ob 1.30 popoldne, zbirališče pred klubovim lokalom »Novi svet«. — Odbor.

Svetovni prvak v nogometu: olimpijsko moštvo Uruguaya. Koliko je pri nas ljudi, ki so pred meseci kaj vedeli o Uruguayu? Danes govorijo o delu državci iz Južne Amerike v svet. Poslala je na svetovno olimpijado

svojo nogometno reprezentanco, ki pa je vsaj širša publika sprva ni jemala preveč tragično. Vzbudila pa je splošno pozornost, ko je pri svojem prvem nastopu tako elegantno porazila jugoslovensko reprezentanco. In potem je šla od zma-

ge do zmage, dokler si ni priborila svetovnega prvenstva v nogometu. To je uteha tudi za nas, saj poraz od svetovnega prvaka ne boli tako kakor ako bi bili poraženi od kakšnega drugega manj vrednega moštva.

Nam neznano gospodarstvo

Iznajdljivost in praktičnost Amerikancev je splošno znana, oni si ustvarijo bogate vire dohodkov tam, kjer bi Evropejec umrl lakote. Tako so se pojavili v Ameriki kmetje nove vrste, čisti kmetje, to so kmetje, ki se bavijo z dojem, srebrno-črni lisice, katerih kožuh so do sedaj najdragocenejši, 500 dolarjev komad (40.000 Din).

Reja srebrno-črni lisice se je pričela leta 1897, na Prine Edward otoku v Kanadi; danes je zelo razširjena v državi Wisconsin v Združenih državah, tako da imajo lisicorejci danes že več stanovsko gospodarskih zvez. Vlada to gibanje uspešno podpira ter je naložila na uvoz srebrno-črni lisicij kož zelo visoko carino, med tem ko je uvoz druge kožuhovine carine prost. Neki uradnik, ki je preje delal 60 ur na teden za deset dolarjev, je napravil za reja lisic v štirih letih skromno premoženje 40.000 dolarjev. O Martinu Moon se pripoveduje: Prodajal je svoje hišice za 3000 dolarjev, prihranek svojega življenja. Izposodil si je še enako vsoto ter se pričel baviti z lisicijerejo. Zato ga je zmerjala banka, žena je jokala in oče ga je zavrzel. Danes ima ta mož največjo lisicijo kmetijo v Združenih državah, je lastnik velikega hotela, lastnik velike druge kmetije 240 akrov, se vozi v razkošnih avtomobilih in banke so njegove dolžnice.

Srebrno-črna lisica (Silver black fox) ima ime po svojem kožuhu, ker se nahajajo med črnimi srebrne dlake, največ na hrbtu, glavi in bokih. Dlake, ki se imenuje srebrna, ni bela, ampak je črna s srebrnim trakom okoli pol palca na dolgo, ki se nahaja za okoli eno tretjino

dolžine zunanega konca dlake. Popolnoma črna lisica je zelo redka. Črna koža nima takšne vrednosti, ker jo je lahko ponarediti, ampak visoko ceno ima srebrno-črna lisica, ker je ponaredba izključena zaradi srebrnih pasov na dlakah.

Lisicorejci si izberejo za ta namen skrite kraje, kjer se ne moti dragocenih zvitorepk z vršilec ali drugimi vznemirjajočimi glasovi, kar je zelo važno, posebno ob času mladega zaroda. Lisice so zelo boječe in previdne živali, katere vznemirja najmanjši šum, kadar imajo mladice.

V poletni vročini se skrivajo v senco. Solnčni žarki pokvarijo barvo in karakter kožuha. Lisicije kmetije se zato nahajajo med mladim drevjem, ki je dovolj gosto, da daje senco vsaj na polovico površine. Hlovnate zemlje se je treba izogibati, ker jo lisice razkopljajo.

Vzorna lisicija kmetija ima tri različne ograjene prostore, in sicer: luknje, v katerih najdejo živali stredo in skrivališče za zarod, drugi dvorišče ali tekalnice, ali vrt, kjer se zamorejo greti na solncu in počivati v senci ter imajo dovolj prostora za telesne vaje, da ostanejo zdrave in tretje: obrambna ograja, ki obdaja celo kmetijo, da ne morejo živali pobegniti in da ne pridejo tatovi do njih.

Lisiciji vrt ima blizu 300 kvadratnih metrov površine; zdi se, da je najprimernejša velikost 17 krat 17 metrov. Zgrajen v goščavi daje lisiciji družini dovolj prostora za igranje, obenem pa daje mladim možnost, se skrivati. Te vrtove se postavi v skupinah tako, da zamore paznik hoditi med njimi. Izkušnja je pokazala, da ne sme bivališče ene družine neposredno mejiti na drugo, kajti drugače se živali skoz mrežo prepeajo in pri tem pogine marsikatera dragocena žival.

Ograje sestojijo iz žičnatih mrež, ki sega-

jo globoko v zemljo ter so v globlini upognjene daleč na znotraj, da se prepreči izpodkopanje. Ravno tako je ograja zgoraj upognjena daleč na znotraj, ki ima čisto v sredini visokine nastavek, da ne pade mladice pregloboko in se ne pobije, ko se vadi v plezanju.

Kred leti je bil lastnik v hudih skrbih, če mu je katera žival pobegnila, danes je drugače. Živali so se odvadile si iskati žive v divjini, zato privede same nazaj vsled lakote, ako jih med tem časom ne zadene druga nesreča. Lisicorejci je že tako razvita, da se zavarovalnice pešajo z zavarovanjem proti tatvini in boleznim kožuhovosev.

Živeč in negovanje živali zahteva velike paznje. Hrano zahtevajo lisice tako kot psi. Krmi se jih z govedino, konjskim mesom, jagjetino, teletino, z zajci, jetri, ribami, jajci, mlekom, kruhom, zmečkanim krompirjem, prepečenem, kuhano repo, korenjem in svežim sadjem. Mladičem se ne daje mesa, dokler niso štiri mesece stari. Največ se krmi lisice s kuni, ker je ta hrana razmeroma poceni in vedno pri rokah; vsak lisicorejec se obenem peša s kunce-rejo.

Lisice kotijo februarja ali marca. Samica jih vrže od 1 do 9, največje po štiri. Lisjak ostane zvesto pri lisici in je vzor možu in očetu za vse življenje. Prve dni, ko vrže lisica mlade, ostane v luknji pri njih in tedaj ji nosi živeč v luknjo lisjak, ki je vedno na straži pri luknji ter prične lajati, ako začuti, da se približuje kak sovražnik.

Za časa, ko je vrgla lisica, dokler niso mladici stari tri tedne, se absolutno ne pusti v bližino nobenega tujca. Vsaka najmanjša nenavadnost, glas ali duh, podnevi ali ponoči, bi vznemirjal lisico. V svojem ekstremnem strahu izgubi lisica instinktivno previdnost in pamet; po-

stane čutno neumna in samo skrajno oprezen in previden paznik zamore rešiti mladice pred smrtjo. Kako občutna je lisica, kaže sledeči primer: Kmetovinec si je kupil par lisic za plemo, a se ni prav nič počul o živalskih navadah. Nekega dne ni videl priti lisice iz luknje. Radoveden gre v luknjo gledat, kjer najde samico pri štirih mladcih. Vseh česov vedel! Veselje se je kmalu izpremenilo v žalost. Starika, ki je čutila, da je sovražnik našel njeno skrivališče, je mladice prestavila v sneženo luknjo, kjer so poginili na škodo lastnika.

Mladice se mora udomačevati, ker so take živali boljše za plemo kot divje. Podnevu, posebno ob lepem vremenu, so lisice v splošnem mirne, ali leže v luknjah ali se zvijejo med veje dreves par čevljev visoko od zemlje, odkoder opazujejo, kaj se godi okoli njih. Proti koncu dneva in čez noč ožive. Letajo po vrtu in se igrajo; če je zemlja mehka, se lotijo kopanja.

Bolezen je pri lisicah zelo redka, ako se jih pravilno krmi. Edine bolezni se je opazilo pri prebavi, če se jih ni pravilno krnilo. Neki kmet je krnil lisice s pokvarjenimi ribami, vsled česar so mu živali poginile. Neki drugi kmet je po neprevidnosti postavil bencin v mesnico. Meso se je navleklo bencinovih plinov in posledica je bila, da so mu poginili mladici v vrednosti 100.000 dolarjev. Veliki lisicorejci zaposlujejo posebnega živinozdravnika, ki skrbi za zdravje dragocenih živali.

Skrb vsakega lisicorejca je, da so živali zadovoljne in močne, ter se ne strši nobenega truda. Mlada lisica se zabava z igračami, z žogo, s praznimi skatljami itd. Nastavi se jim predmete, v katerih se morejo skrivati in na katere

morejo plezati, kakor: votla debela, store, kupe vejic, sode brez dna in slično. Vrednost lisice je danes tako visoka, da se izplača skrbno negovanje živali tisočero. Da se more lisicija domovanja pazno nadzirati, se navadno nahaja v sredini stolp, raz katerega paznik opazuje njihovo življenje, ne da bi bilo treba živali vznemirjati.

Za uspešno lisicorejo ima kmet še sledeče priprave: klavnico, ledenico, da se hrana ne pokvari, zdrave krave, ki dajejo mleko mladim kožuharjem. Koljejo teleta, ki so stari komaj po dva do tri dni, da dobé razvzajenci fino meso. Najvažnejši vloga pa igrajo zajci, ki so najbolj naravna hrana divjih lisic. K umni lisicoreji pa spadajo tudi mačke, ki so mačhe v rezervi, da dojljo lisice, ako se ponesreči samica ali če zbolijo.

Produkt lisicije kmetije je dvojen: pomnoževanje za plemo in kadar nastopi starost, pa je dragocen kožuh. Plemenške lisice se prodaja navadno v jeseni, ko mladici dorastejo in so dovolj utrjeni. Za kožuhovino pa se lisice pobija koncem decembra. Kožuhovine pride še zelo malo na trg, ker se jih goji za plemo. Neki lisicorejec se je pohvalil, da mu je samica v zadnjih štirih letih dala 24 mladice, katere je prodal za plemo po 1500 dolar. Za par, torej za 18.000 dolarjev; samica pa bo porabna za plemo še nadaljnjih šest let, končni produkt lisicije para pa se bo znašel pri krznarju v vrednosti 3.000 dolarjev.

Vsled visoke cene živih plemenskih srebrno-črni lisic je skoraj izključeno, da bi si jih nabavil kakšen posameznik v Jugoslaviji, pač pa bi to zamogle morali storiti večje gospodarske organizacije.

Obnovite naročnino!

Vesaka beseda 50 par

Mali oglasi

Za "Dopisovanje" in "Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za "Dopisovanje" in "Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujajo se le mali oglasi, ki so plačani vnaprej. Plača se lahko tudi v znakih. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znakka, se odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Obrt

Pozor, turisti, lovec!

in športniki! — Najceneje in najsolidnejše oblike po meri Vam napravi Ante Prezelj, krojač, Gospodarska cesta 16. 10893

Modistka

E. Gorjanc & Co., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27, poleg hotela "Tratinč" sprejema vsakovrstna popravila silonov in svetlih klobukov. Posredstva točna. 129

Službe (dobe)

2 krojaška pomočnika

za veliko in za malo delo sprejme krojačnica J. Ježek, Selenburgova ulica št. 6/I. 12941

Izvežban monter

se išče za večjo tovarno v Ljubljani, izvežban v elektro-tehniko in drugem strojem delu, za takoj. Ponudbe s navedbo pogojev in prepišom sprejema na upravnico upravo "Jutra" pod značko "Marjiv". Istotam se rabi

korespondentinja

popolnoma večjo slovenskega, nemškega in srbohrvatskega jezika in pisave v cirilici, kakor tudi slovenske in nemške stenografije. — Ponudbe pod "Spretna" s navedbo pogojev ter prepišom sprejema na upravnico upravo "Jutra". 12639

Trgovskega pomočnika

zmožnega spicerije in gasterije, ne izpod 30 let starega, sprejme Marko Rosenberger, Ljutomer, Prostorska ulica št. 1. 12609

Učenko

pridno in pošteno, katere ima veselo do trgovine na doželi, se sprejme takoj. — Šivilje imajo prednost. Hrana in stanovanje v hiši. — Naslov pove uprava "Jutra". 12471

Pridna kuharica

in druga natakarica (tudi začinjena) se sprejme. — Naslov pove uprava "Jutra". 12608

Šofer

za osební avto, se išče. — Zadržati se je v Beethovnovi ulici, pritličje, desno. 12614

Za kovaško obrt

sprejme takoj dva krepka, nad 14 let stara učenca Anton Petkovšek, Logatec. 12900

Krojaškega pomočnika

dobrega, sprejme Franjo Steblich, otok Krik, Dalmacija 12578

Trgovski pomočnik

manufakturiar (dober izdelavec aranžir) starejša boljša mož, se sprejme takoj. — Hrana in stanovanje v hiši. Ivan Savnik, Kranj. 12359

Krojač!

Odda se delo na dom pri P. Capuder, Ljubljana, Dalmatinska ulica (palaca Vojkovo zavarovalnice). 12410

Službe (iščejo)

Jurist

s dr. št. izpitom, brez prakse, išče službo, najraje pri advokatu. Gre pa tudi v drugo pisarno. Ponudbe pod šifro "Jurist" na upravo "Jutra". 12649

Mesto vzgojiteljice

išče fina gospodična iz odlične rodbine pri boljši družini. Vesela je slovenske, nemške, srbohrvatske, angleške ter poučevanja klavirja. — Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Samo čez dan". 12645

Kot skladiščnik

osir. potnik s večletno prakso, iščem službo pri lesni trgovini. — Pristopil bi obenem kot družabnik s 50.000 K. Ponudbe pod šifro "Lesna stroka" na upravo "Jutra". 12633

Boljša šivilja

išče pri dobri družini sobo za življenje, pod dobrimi pogoji. — Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Ugodna prilika". 12634

Trgovski potnik

starejših let, ki raspolaga s 1a odjemalci, ki redno potuje po celi Jugoslaviji, izvežban Slovenijo, prevzame še zastopstvo provvratnih trgov. Cenjene ponudbe pod "Trgovski zastopnik" na upr. "Jutra". 12636

Kot pomočnica

želi vstopiti gospodična iz trgovske hiše v trgovino s mešanim blagom v svrhu nadaljnje trgovske izobrazbe. Cenjene ponudbe pod "Poštena 36" na upravo "Jutra". 12606

Bivši uradni sluga

v pok. sedaj pisarniški sluga, večjeje tovarniškega podjetja v Ljubljani, brez službe, šel kako izpraznjeno mesto pisarniškega sluga, skidališčnika ali kaj sličnega v Ljubljani. Prošilce je ožene, ima družino in ima tudi boljšo naobrazbo; večje je vseh pisarniških del v slovensčini in nemščini. Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Marjiv". 12584

Prodaj

Dvoje hrastovih spalnic

masivnih, proda Henrik Bitenc, mizar, Višmarje 77. 12604

Voz

(dira na peresih), se proda za 2000 Din in nova kočija za 4500 Din. — Naslov pove uprava "Jutra". 12651

Za mizarstvo obrt

se proda stojič bencin-motor 6 PH, tračna šaga (Band-sage), Univerzalni stroj, vse kompletno s orodjem. Cena ugodna. Proda uprava "Jutra". 12662

Pisarniški inventar

dobro ohranjen, 3 mize, 1 omara, več stolov, umivalnik in drugo ter pisalni stroj "Adler", se takoj prod. — Vprašanja na upravo "Jutra" pod "inventar". 12646

Šivalni stroj

"Singer" (levoročni) takoj prodam. — Naslov v upravi "Jutra". 12607

Šivalni stroj

dobro ohranjen, se proda. Naslov pove uprava "Jutra". 12620

Drva

bukova in hrastova, odpadke od parketov, dostavila po nizki ceni na dom parna šaga V. Scagnetti v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom. 1076

Biče

dobro in trpežno blago, razpošila od 100 komadov naprej po 350 Din komad po poštnem povzetju Jos. Hartmann nasl. V. Špil, Velike Lašče. 12440

Tovarna cementa Zidani most dobavlja

poleg provvratnega Portland-cementa tudi Rozmanit-cement s tlačno trdnostjo 200 kg po zelo nizki ceni.

Zastopniki za Portland- in Rozmanit-cement se iščejo, posebno za Celje, Zalec, Ljubljana, Novo mesto, Kočevje in sploh za vse kraje naše kraljevine.

Potniki, ki bi sprejeli prodajo cementa, se tudi sprejmejo.

Ravnateljstvo

3221a Tovarne cementa Zidani most.

Tovorni avto

"Praga", prodam po ugodni ceni. Zadržati gume nove. — Naslov pove uprava "Jutra". 12421

Damski tagal slavniki

po 60 dinarjev, dekliški po 40-50, otroški slavniki po 30 Din pri Minki Horvat, modistka, Stari trg št. 21. 12876

Kupim

Svinčene cevi

26 rabljene, 80m pol col za vodovod, ali pa železoprovod, dalje 10 m pol col gumijaste cevi še rabljene ter 800 kom. še rabljene stavbenne opeke, kupim. Ponudbe: Ljubljana, Bohoričeva ulica št. 9. 12632

Oglje in drva

bukova, provvratna, suha, s navedeno ceno franko Poštovna v Lit. št. 186. Ponudbe na upravo "Jutra" pod šifro "Oglje". Posredovalci izključeni. 12648

Moško kolo

dobro ohranjeno, kupi Vodopivec, Stari trg št. 9 (Garnizionska bolnica). 12637

Okrogel les

blode, vrst lesa in v vsaki množini kupuje po najvišji dnevni cenah parna šaga V. Scagnetti v Ljubljani, za gorenjskim kolodvorom. 1075

Kože divjačine

vešč vrst, kupuje skoraj celo leto in v vsaki množini. Zdravila, trgovina usnja, Ljubljana, Sv. Florjana ulica št. 9. 949

Gobe

najboljše, plačuje trdnika "Fructus", Tabor št. 2. 12324

Nepremičnosti

Kupiti ali prodati

vile, stanovanjske, trgovske in obrtne hiše, kmetijske posesti, gradbine, žage, mlina, stavbene parcele itd.

oddati ali najeti

stanovanje, sobe, trgovske in obrtne lokale

najeti ali oddati posojilo

morete najuspešneje le potom "Posesta"

Realiteta pisarna, d. s. o. z. Ljubljana, Sv. Petra c. 24. 1022-a 1

Prodaj hišo

vet, njiže in gozd ob glavni cesti Rakak-Loz — primeren za obrtnike. Kovač, Grahovo št. 96, Rakak. 12629

Revni uradnik

išče za časa bivanja v Ljubljani — od začetka julija — stanovanje. Gre tudi kot so-stanovalec. — Ponudbe pod "Uradnik" na upr. "Jutra". 12669

Snažno mesečno sobo

z 2 posteljama, ličeta dve solidni uradnici. Po možnosti z uporabo klavirja. — Pisarne ponudbe pod značko "Klavir" na Aloma Compagny, Ljubljana. 12610

Soba

se odda dvema gospodoma s hrano ali brez na Dolenjski cesti 10/I. 12612

Majhna sobica

se odda solidnemu gospodu ali gospodini, tudi s souporabo kuhinje dvema zakoncem brez otrok. Naslov v upravi "Jutra". 12618

Soba z 2 posteljama

lepo opremljena, se takoj odda. P. Ovseničnik, Židovska št. 3. 12619

Lepa oprem. soba

z dvema posteljama, se odda. Naslov pove uprava "Jutra". 12560

Lokal

Pisarniška soba

lepa, prostorna, s pritliklino, na najlepšem prostoru v sredini mesta, se odda takoj pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe pod "Soba" na upr. "Jutra". 12647

Gostilno na račun

prevzamem v kakem prometnem kraju. Naslov v upravi "Jutra" pod "Izkušena v tej stroki". 12449

Kapital

Mojo vinarno

fino in dobro izdelano in pravnino in dobro mesto Slovenije oddam za dogovorjeno dobo v lastno izkoriščanje po medsebojnem sporazumu samostojnemu gospodarju ali gospe, ki lahko založi 300.000 Din na protivrednost. Kapital se povrne še v nekaj mesecih. Čistega dohodka je 7 do 8000 Din mesečno. — Izvanredna ugodnost. Cenjene ponudbe na podružnico "Jutra" v Mariboru. 12650

Kot družabnica

želi vstopiti gospodična iz trgovske hiše s nekaj gotovine k trgovini s mešanim blagom. Vse tudi trgovino s mešanim blagom na račun. Ponudbe pod "Inteligentna" na upravo "Jutra". 12604

Dopisovanje

Inozemec

izobražen rospod, premožen, srednje starosti, se želi seznaniti s lepo damo iz družbe. Pod "Wien" na upr. "Jutra". 12606

Amerikanec

s premoženjem, želi znanja z gospodično v starosti 17 do 23 let. Ponudbe s naslovom "Jutra" pod "Amerikanec". Tajnost zadržana. 12623

Soba

se odda dvema gospodoma s hrano ali brez na Dolenjski cesti 10/I. 12612

Majhna sobica

se odda solidnemu gospodu ali gospodini, tudi s souporabo kuhinje dvema zakoncem brez otrok. Naslov v upravi "Jutra". 12618

Soba z 2 posteljama

lepo opremljena, se takoj odda. P. Ovseničnik, Židovska št. 3. 12619

Lepa oprem. soba

z dvema posteljama, se odda. Naslov pove uprava "Jutra". 12560

Lokal

Pisarniška soba

lepa, prostorna, s pritliklino, na najlepšem prostoru v sredini mesta, se odda takoj pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe pod "Soba" na upr. "Jutra". 12647

Gostilno na račun

prevzamem v kakem prometnem kraju. Naslov v upravi "Jutra" pod "Izkušena v tej stroki". 12449

Kapital

Mojo vinarno

fino in dobro izdelano in pravnino in dobro mesto Slovenije oddam za dogovorjeno dobo v lastno izkoriščanje po medsebojnem sporazumu samostojnemu gospodarju ali gospe, ki lahko založi 300.000 Din na protivrednost. Kapital se povrne še v nekaj mesecih. Čistega dohodka je 7 do 8000 Din mesečno. — Izvanredna ugodnost. Cenjene ponudbe na podružnico "Jutra" v Mariboru. 12650

Kot družabnica

želi vstopiti gospodična iz trgovske hiše s nekaj gotovine k trgovini s mešanim blagom. Vse tudi trgovino s mešanim blagom na račun. Ponudbe pod "Inteligentna" na upravo "Jutra". 12604

Dopisovanje

Inozemec

izobražen rospod, premožen, srednje starosti, se želi seznaniti s lepo damo iz družbe. Pod "Wien" na upr. "Jutra". 12606

Amerikanec

s premoženjem, želi znanja z gospodično v starosti 17 do 23 let. Ponudbe s naslovom "Jutra" pod "Amerikanec". Tajnost zadržana. 12623

Znanja želita

mladeniča v svrhu ženitve z gospodičama. — Ponudbe s sliko pod šifro "Stol" na upravo "Jutra". 12624

Planino

prvovrsten, prodam po zelo ugodni ceni. — Naslov pove uprava "Jutra". 12691

Klavir

Stutzfögel, rabljen in 2 leti stara peča bernhardina, dobra čuvanka. — se poceni prodaja. — Pojasnila dala J. Končina, Stična. 12612

Revna služkinja

je izgubila bankovec za 100 dinarjev od Dalmatinove ul. po Dunajski cesti do škojke ulice. — Pošten najditelj se prosi, da ga izroči v upravi "Jutra". 12622

Zlata zapestnica

se je izgubila od Opere do "Zvezde". Najditelj naj se oglasi v Gajevi ulici št. 2. 12643

Našla se je tornjeta

(iz šelovine) na Kongresnem trgu. Lastnik naj se oglasi v Gajevi ulici št. 2. 12642

Čipke

klekane motive domačega izdelka, vzamem v komisijsko prodajo. Velik promet zagaran. Ponudbe pod značko "Motivi" na upr. "Jutra". 12636

Valjčni ali kmet. mlin

vzajem v najem, eventualno sprejemam službo kot bivši podmlinar v valjčnem podjetju. Cenjene ponudbe na upravo "Jutra" pod šifro "Podjetstvo 1895". 12671

Brzjavka

Zahtevajte povsod Dalmatinski Portland-cement znamko "Salona" (Tour).

Osební avto Puch

tip VIII Gedeon, skoraj nov, se zamenja z tovornim avto od 1-2 tonski, ki bi se še nekoliko doplačalo na osební avto. Ponudbe se pošiljati na upravo "Jutra" pod "Avto Ljubljana". 12594

Trgovcem in industričam

priporočamo

Zakon in naredbo

o prisilni poravnavi izven konkurza

ki sta izšla v brošuri, katere velja s polnino vred 850 Din in se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Prešernova ulica št. 54.

Izšel je v knjigi

Takson in pristojbinski pravilnik

Kdor plačuje takse in pristojbine potrebuje poleg zakona tudi pravilnik, ki zakon razlaga in pojasnjuje. Knjiga ki obsega 240 strani, velja s poštnino vred Din 43-50 in se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Prešernova ul. 54.

Zahvala

Za vse izraženo srčno sočutje, za poklonjene vence ter za številno častno spremstvo pri pogrebu se vsem dragim udeležencem prav lepo zahvaljam. Zlata pa bodi iskrena zahvala članom me-sarske zadruge in bratom Sokolom v Štepanji vasi za polnoštevilno udeležbo. Štepanja vas pri Ljubljani, 20. VI. 1924

Franč Anžič

mesar in posestnik

Vlasta Pertot

v petek, 30. t. m. ob tričetrt na 12. po dolgotrajni mukopolni bolezni v 17. letu svoje dobe bogu vdano preminula.

Pogreb predrago ljubljence se vrši v nedeljo 22. junija ob pol 18. uri na mestnem pokopališču v Pobrežju.

Sv. mša zadušnica bo darovana 23. t. m. ob pol 9. uri v frančiškanski župni cerkvi.

MAURICE LEBLANC: TIGROVI ZOBZE

«Brigadirju Mazeroux-ju? To je čudno...»
«Kakor se zdi, se nanaša to pismo na isto zadevo. Meni je Florenca zelo všeč. Poslala sem pismo in danes dopoldne sem šla osebno v Versailles. Niso me varali, listine so bile res na pošti. Ko sem se vrnila, ni bilo Florence, in zato sem ji mogla izročiti papirje šele takrat ko se je vrnila, okoli štirih.»
«Kje so bile listine oddane?»
«V Parizu. Ovoj je imel pečat pošte Avenue Niel, ki se nahaja prav blizu nas.»
«Ali se vam ni zdelo čudno, da se je nahajalo vse to v vaši sobi?»
«Gotovo, gospod prefekt, toda nič manj čudno kot vsi drugi dogodki te čudne zadeve.»
«Vendar, vendar...» je pripomnil Desmaliens, ko je motril blede obraz Florence, «izvirajo, kakor moram ugotoviti, navodila za vaše postopanje iz te hiše in jih je morala dati oseba, ki se nahaja v tej hiši in za katero morda vi niti ne veste...»
«Misel, da bi bila Florenca brez moje vednosti prišla v mojo sobo, da stori kaj takšnega ali mi podtakne pismo in me kam pošlje?» vzklíkne prednica. «Gospod prefekt, Florenca ni sposobna za kaj sljčnega, sama misel na to je absurda.»
Florenca je ves čas molčala, toda njeno spačeno lice je jasno kazalo, kolik vihar divja v njeni notranjosti. Don Luis se jej približa in pravi:
«Tema se polagoma jasni, je-li, Florenca? In vam je žal! Kdo je torej prinesel pismo v sobo matere prednice? Vi veste to, je-li? In torej tudi veste, kdo vodi vso to intrigo...»
Ona mu ne odgovori. Prefekt pa pravi sedaj Weberu:

«Weber, pregledajte sobo, v kateri stanuje gospodična!»

In ker je prednica ugovarjala, jej pravi: «Čestita mati, to je neodložljivo, neobhodno potrebno. Izvedeti moramo vzroke, zakaj gospodična tako trdovratno molči na naša vprašanja.»

Florenca sama jim kaže pot. Toda, ko odhaja Weber, ga don Luis še opozori: «Pozor, Weber!»

«Pozor? In zakaj?»

«Ne vem!» odgovori don Luis, in zares, vidnega vzroka ni bilo, toda deključno obnašanje ga je bilo vznemirilo. «Ne vem zakaj, pravi, toda vseeno vas opozarjam...»

Weber zmigne z rameni in odide v spremstvu prednice. V predsobi vzame še dva agenta s seboj.

Florenca je vodila v prvo nadstropje in po dolgem koridoru, na čigar obeh straneh so se odpirala številna vrata v stranske sobe. Koridor je končal v prav ozki hodnik. Koncem tega hodnika so vrata. Ta vrata vodijo v njeno sobico.

Ta vrata se niso odpirala na znotraj, marveč na ven. Florenca jih torej odpre in potegne k sebi ter stopi v to svrhu za korak nazaj, kar je prisililo Webra, da se je tudi on odmaknil za korak. Te okoliščnosti se je poslužila, z naglim skokom je skočila skozi odprta vrata in jih zaprla za seboj. To se je zgodilo tako naglo, da je podnačelnik, ki se je hotel zagnati za njo, zaletel v vrata, ki so se mu zaprla pred nosom. Potem je šele moral vrata odpirati. Pri tem je jezno kiel: «Vidiš kako! Sedaj bo sežgala kakšen dokument!» Nato se obrne k prednici: «Ta soba nima drugega izhoda?»

«Nima!» mu prednica končno potrdi.

Sedaj poskuša vrata odpreti, toda Florenca jih je bila za seboj zaprla s ključem in z zapahom. Weber pokliče agenta, ki je bil orjak in ki je z udarcem pesti treščil po vratih, tako da so počila. Potem se je uprl vanje z ramo in jih tako vlomil. Skozi vlomljeno odprtino seže Weber, prime za ključ in ga obrne, potem potegne za zapah in odpre vrata. Florence ni več v sobi! Odprto okno kaže pot, katero si je izbrala za svoj izlet.

«Pri vseh vragovih!» sedaj glasno kolne Weber. Pred no-

som! Potem se obrne, pohiti nazaj na stopnice in z grmečim glasom zakliče spodaj čakajočim: «Zaščitite vse izhode! Pri-
leti jo moramo za vsako ceno!»

Desmaliens prihiči. Ko se sreča s podnačelnikom, posluša njegovo kratko poročilo, potem vstopi v deključno sobo. Odprto okno vodi na nekakšno dvorišče za svetlobo, ki je bolj slabo vodnjaku. S strehe do tal vodijo baš mimo Florenčinega okna železna lestva, strelovod in žlebovi. Po tej lestvi, pripravljeni za požar, je mogla Florenca z lahkoto pobegniti. Vendar je pa ta pobjeg dokazoval, da ima dekle izredno odločnost, hladnokrvnost in neukrotljivo voljo.

Agenti so se razkropili okrog vse stavbe, da zapro begunki pot. Kmalu se je zvedelo, da je Florenca z dvorišča, na katero je pobegnila, skozi prizemno okno skočila zopet v notranjost stavbe in da je po zapuščenih stopnicah pohitela navzgor, v sobo, ki se nahaja baš nad njeno in ki je soba prednice same. Tam si je oblekla kuklico redovnice in je tako preoblečena mirno odšla po sredi med onimi, ki so jo iskali, ne da bi bila vzbudila najmanjši sum!

Vse je razburjeno. To je nečuvno! Toda večer je že in sedaj je v tako obljudenem delu mesta težko nadaljevati z uspešnimi raziskovanji. Prefekt ni prikrival svojega ogorčenja.

Tudi don Luis je vznemirjen in razjarjen, ker se deključin beg prav nič ne ujema z njegovimi načrti, zato z nekakšno škodoželjnostjo podčrtava in naglašava Webrovo nesposobnost: «Rekel sem vam, podnačelnik, da bodite pazljivi! Obnašanje gospodične je vzbujalo vendar sum! Jasno je, da ona ve za krivca in da ga je hotela doseči in obvestiti, od njega zahtevati pojasnil ali ga celo rešiti, če jo bo on zopet prepračil. In kaj bo zdaj med njima? Ko ve, da mu sledimo, je on bandit za vse sposoben!»

Desmaliens iznova izprašuje prednico in izve, da se je Florenca, preden je našla pribežališče pri prednici, nahajala dvor-
dni v majhnem hotelu na otoku Sekvane Saint Louis. Ta sledi-
sicer ni mnogo obetala, vendar je niso smeli prezreti. Don Luis se takoj pridruži podnačelniku.

Razorednice

vseh vrst

pisemski, kancelijski, konceptni, trgovski, svilen, krep, gladini, stekleni, ovojni, mas-
čolni, pergament, kre-
denčni in tafet (barvan)
papir, papirnate servi-
jete, vpisalne knjižice,
notese ter barvico pri-
poročila

veletrgovina
Osvald Dobeic
LJUBLJANA

Sv. Jakoba trg št. 9.
1009 III

Najnovejša iznajdba!

Bres kvarjenja blaga ke-
mično snajenje in vsako-
vrstno barvanje oblek

Anton Boc
Ljubljana, Selenburgova ul. 6,
I. nadst. 414/4 Gillice-Vič 46.

Najstarejša slovenska
pleskarska in ličar-
ska delavnica
IVAN BRICelj
Dunajska cesta 16
se priporoča. 18
Izvirnih točn. Cene zmors.

Edino pravo „Gaiser“ čev-
lje in lovske čevlje do-
bite le v novo urejeni trgo-
vini in delavnici

J. BRAJER
LJUBLJANA
Turjaški trg (Breg) 1.
Istotam se izdelujejo vseh
vrst čevlji po meri in vse
vrste tržnih čevljev.

Trgovci popust!
Cene solidne! Postrežba točna!

Gradbeno podjetje
arhitekt
V. KRÄNER & Co.

Jesenice
Stavbna vodstva:
Ljubljana, Domžale,
Zagreb. 295

Izvršuje privatne in
industrijske stavbe,
proračune, načrte, ce-
nitve, posebni oddelek
za arhitekturo.

Prvorazredni moderni brzopisalni stroj
Vrhunec
sine 245
mehanike
STOEWER-RECORD
L. BARAGA, LJUBLJANA,
Selenburgova ul. 6/I.

Tonček
toliko Ti rečem, ku-
puj pri trdku
N. Šinkovec nas!
K. SOSS, LJUBLJANA,
Mestni trg št. 19
za ženo in deco, pa
boš solidno postrežen.

Za žejo
so naj-
boljši
pravi Marsnerovi šumeči limo-
nadni bonboni
Dobijo se povsod
Grosistom popust
Glavna zaloga
JOSIP VITEK
Ljubljana, Krekov trg 8

Kupi se večja količina
smrekovih
oziroma
jelkovih hlodov
po možnosti suho blago.
Ponudbe prosimo z navedbo cene franko va-
gon nakladalna postaja na upravo „Jutra“
pod šifro „HLODI“.

Trboveljski premog in drva
dobavlja
Družba ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.
Telefon 120.
Plačilo tudi na obroke.

Novo renovirana
Kavarna Bristol
preje „Zigart“ Maribor, Vetrinska
ulica 30. — Dnevno koncert začetak
ob 8. uri. Ob lepem vremenu na mo-
dernu urejenem vrtu veselica. Za obil-
len obisk se priporoča
Marija Zigart
Separées
Lože

Kdor želi ugodno preživeti svoj dopust
na obali našega Jadrana, se mu priporoča posebno
prvorazredni hotel PENSION «ROKAN» v Selcih,
2 1/2 km od Crikvenice. Hotel ima veliko teraso
s krasnim razgledom po daljni okolici, kakor na
Učko itd. Lastno moderno kopališče, eno izmed
najboljših na Jadrani, takoj pred hotelom. — Iz-
vratna kuhinja! Cene zmerne! Velika auto-garaža.
Najtopleje se priporoča
Alojzij Beranek
prej lastnik restavracije „KOLO“ v Zagrebu.
Naročila za sobe in informacije se priporoča
rekomandirati. 1095

Kupim
blagajno
Registrir National 4 predalno, Vinske
botelke 7/10 l, Veliko izložbeno okno
za vzdanje, stroj za strešno cementno
opeko, Električni Planino, Mali tovarni
avto (Omnibus) Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Triglav“
Prodaj
glasovir
za 700 Din, Foto-aparat 13: 18 z pri-
padki, kopirno prešo, decimalno teht-
nico za 300 kg. Ponudbe na upravo
„Jutra“ pod „Triglav“ 12597a

Korespondentinjo

perfektno v tesnopisju in strojepisju, obvladajočo slovenščino, nemščino
in hrvaščino, sprejme takoj industrijsko podjetje.
Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Stenotipistinja“.

Na Ljubljanskem velesejmu se prodaja ali v najem dá
majhen ličen paviljon

pripraven za čebelnjak ali stojnico. 3231a
Za ceno se zve pri „Upravi velesejma v Ljubljani“.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 46
Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrejša za
palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla,
stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Prodaja se radi takojšnje selitve gospodarja
vzorno posestvo

obstoječe iz zidane in z opeko krite hiše, gospodarskega poslopja in
osem orlov zemljišča.
Posestvo se nahaja v lepem trgu v Savinjski dolini in je zelo pripravo za hmeljerejo.
Dopise je pošiljati na **ANTON POZNIČ, LIBELICE PRI DRAVO-
GRADU**, kjer se polzevejo natančni podatki. 3218a

Izhajati je začel znamenit!
Sienkiewiczzev zgodovinski roman
POTOP
Roman, ki je okrašen z lepimi ilustracijami, bo
obsegal okoli 1000 strani. Da si ga lahko nabavijo
najširši sloji, izhaja v zvezkih po 128 strani. Vsak
zvezek velja s poštino vred 25.— Din. Celemu
romanu bo pozneje cena v knjigotrštvu za 30%
višja. Prvi zvezek je že izšel. Naročnino je treba
poslati vsaj za en zvezek naprej. Naročila sprejema
TISKOVNA ZADRUGA v Ljubljani,
Prešernova ulica 54.

Naročajte „Jutro“!

ESKONTNA I PUČKA BANKA D. D., SUBOTICA

Afilijacija Hrvatske eskomptne banke v Zagrebu
izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje

Telefon števil:
19, 20 in 179